

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK(TİCARET HUKUKU)
ANABİLİM DALI

İMTİYAZLI PAYLAR

Dönem Projesi

Fatma Banu POLAT

Proje Danışmanı

Doç. Dr. Kemal ŞENOCAK

Ankara - 2008

İMTİYAZLI PAYLAR

İÇİNDEKİLER

I- İMTİYAZLI PAYLAR.....	3
1. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Terminoloji.....	3
B.İmtiyazlı Pay Kavramı.....	3
C.Eşit İşlem Karşısında İmtiyazlı Paylar.....	6
D. İmtiyaz ve Müktesep Hak.....	6
2. İMTİYAZLI PAYLARIN ÖZELLİKLERİ.....	7
A. Esas Sözleşmede Öngörülme Zorunluluğu.....	7
B. İmtiyazın Konusunun ve Bağlı Olduğu Şartların Belirtilmesi Gerektiği.....	9
C. İmtiyazın Üstün Hak Tanınarak Oluşturulması Gereği.....	9
D. İmtiyazın Paya Tanınması.....	9
E.İmtiyazların Gruba Tanınabilmesi.....	10
3.İMTİYAZ TÜRLERİ.....	12
A. Kârda İmtiyaz.....	12
a)Karda İmtiyaz Türleri.....	12
b)Kar Payı İmtiyazında Birinci Temettü Sorunu.....	13
B.Tasfiye Bakiyesinde İmtiyaz.....	16
C.Oy Hakkında İmtiyaz.....	17
D.Diğer Hususlarda İmtiyaz.....	20
II-İMTİYAZLI PAYLAR GENEL KURULU.....	21
1.İMTİYAZLARIN KORUNMASI BAKIMINDAN İPGK.....	21
A.Genel Kurul Kararının İmtiyazları İhlal Etmesi.....	21
B.Genel Kurul Kararının “İlgili” İPGK Tarafından Onaylanması.....	23

C.Esas Sermaye Artırımına İlişkin Genel Kurul Kararının Onaylanması.....	24
2.İPGK'NİN YAPISI.....	30
A.İPGK Toplantısına Çağrı.....	30
a)Çağrıda Bulunabilecek Kişiler.....	30
b)Toplantıya Çağrı Süresi.....	31
c)Toplantıya Davet Usulü.....	33
d) Toplantının Gündemi.....	33
e)Toplantı ve Karar Nisapları.....	34
B.İPGK Kararlarının Hükümsüzlüğü.....	36
a.Yokluk.....	36
b.İptal.....	37
SONUÇ.....	41
KAYNAKÇA.....	42

I- İMTİYAZLI PAYLAR

1. GENEL BİLGİLER

A. Terminoloji

İmtiyaz, “başkalarına tanınmayan özel, kişisel hak, ayrıcalık” anlamına gelen Arapça kökenli bir kelimedir. Doktrinde imtiyazlı paylar için kullanılacak terminoloji tartışılmış ve söz konusu payları belirtmek üzere farklı terimler önerilmiştir. İmregün, anonim ortaklıkta biri sahiplerine normal, diğeri bunlara göre farklı ve ek haklar sağlayan iki pay grubu varsa imtiyaz teriminin belki kabul edilebileceği, ancak pay gruplarının hepsi diğerlerine oranla farklı haklar sağlıyorsa, bu takdirde bir imtiyazdan bahsedilemeyeceği zira bu olasılıkta hangi payların diğerlerine oranla imtiyazlı olduğunu tespitinin mümkün olmayacağı gerekçelerini ileri sürerek, “hususî nevi/özel kategori pay” terimini kullanmanın daha isabetli olacağı sonucuna varmıştır¹. Ancak Türk doktrininde daha çok, Arapça kökenden gelen ve kanunda yer alan “imtiyazlı pay” veya bunun Türkçe karşılığı olan “ayrıcalıklı pay” terimleri tercih edilmektedir². Doktrinde ve Yargıtay kararlarında da yerleşmiş bir kavram olan “imtiyazlı pay” kavramının kullanılması daha uygundur. İmregün’ün bahsettiği şekilde birden farklı pay grubu olması ve bunların hepsinin diğerlerine oranla farklı haklar sağlama durumu dahi imtiyazlı pay kavramının kullanılmasına engel teşkil etmeyecektir zira söz konusu grupların her biri diğerlerine oranla farklı hak sağlayacaktır ve farklı hak sağladıkları konularda diğerlerine oranla imtiyazlı olarak kabul edileceklerdir. Bu bakımdan farklı grupların varlığı halinde hangi payların diğerlerine oranla imtiyazlı olduğunun tespiti de bir sorun teşkil etmeyecektir; bir payın belirli bir konuda diğer paylardan farklı hak sağlama olgusunun bizatihi kendisi söz konusu payın imtiyazlı sayılmasına yetecektir³. Bu açıdan önemli olan, bir pay grubuna sağlanan hakların diğer paylara oranla üstünlüğüdür.

B. İmtiyazlı Pay Kavramı

Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) 401. maddesinde paylara imtiyaz tanınabileceğini öngörmüş olmakla birlikte, “imtiyazlı pay” kavramının tanımına dair herhangi bir hükme yer vermemiştir. Bu noktada öncelikle, TTK m.401’in metni nedeniyle ortaya çıkmış olan bir karışıklıktan bahsetmekte fayda vardır. TTK m.401 “*Esas mukavele ile bazı nevi hisse senetlerine kar payı veya tasfiye halindeki şirket mevcudunun dağıtılması ve sair hususlarda*

¹ Oğuz İMREGÜN, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 12. Bası, İstanbul, 2001, s.406

² Abuzer KENDİGELEN, Anonim Ortalıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, İstanbul, 1999, s.11

³ Bkz aynı yönde KENDİGELEN, s.13

imtiyaz hakları tanınabilir” demektir. Madde metninde “hisse senetleri”ne imtiyaz tanınacağından bahsetmektedir fakat maddenin “pay”lara imtiyaz tanıdığı kabul edilmelidir. Zira hisse senedi payın ve ortaklık hak ve yükümlülüklerinin doğumu açısından kurucu nitelikte değildir. Doktrinde de m.401’de yer alan “hisse senedi” kavramının aslında “pay”ı ifade ettiği söylenmektedir⁴. Yargıtay 11. HD de 08.10.1993 tarih ve E.1992/6626 K.1993/6317 sayılı kararında⁵ “*Genel olarak, TTK.nun (401) madde uyarınca imtiyazın "paya" bağlanması icap etmektedir*” diyerek bu yönde hüküm vermiştir.

Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nda (“Tasarı”) ise bu karışıklık düzeltilmiştir. Tasarı’nın “İmtiyazlı Paylar” başlıklı 478.maddesinin birinci fıkrasında, “*İlk esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek bazı paylara imtiyaz tanınabilir*” denilerek⁶ metin düzgün bir hale getirilmiştir.

İmtiyazın hisse senedine ve kişilere değil de paya tanındığı açıklandıktan sonra, imtiyazlı pay kavramını incelemekte yarar vardır. İmtiyazlı pay, sahibine diğer paylara oranla farklı ve üstün haklar tanıyan pay olarak tanımlanmakta ve bu şekilde paylara bağlanan farklı ve üstün haklar imtiyaz olarak nitelenmektedir⁷. Bu noktada farklılık ve üstünlük özelliklerinin üzerinde durulmalıdır. Aslında üstünlük unsuru farklılıktan kaynaklanmaktadır. Bir payın sahibine, diğer payların sağlamadığı *farklı* bir hak sağlaması söz konusu payı, sağladığı hakkın konusu bakımından, diğer paylara nazaran *üstün* hale getirecektir⁸.

Görülebileceği üzere bir payın imtiyazlı sayılabilmesi için diğer paylara nazaran farklı olmasından bahsedilmektedir. Ancak bu konuda doktrinde bir tartışma yaşanmıştır. Tekinalp, bir payın kanuna nazaran üstün hak tanınmasını da söz konusu payın imtiyazlı pay sayılması için yeterli görmektedir⁹. Bu görüşe gerekçe olarak TTK m. 401’in genel bir ifade ile belirli paylara imtiyaz tanınabileceğini belirtmiş olması gösterilmektedir. TTK’nın bu şekilde düzenlenmiş olan hükmünün kanuna nazaran üstün hak tanıyan payların da imtiyazlı pay

⁴ Sami **KARAHAN**, Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İstanbul, 1991, s.4. Ayrıca doktrinde konu işlenirken “hisse senedi” yerine “pay” kavramının kullanılması da bu görüşü destekler niteliktedir.

⁵ www.kazanci.com.tr

⁶ <http://www.kgm.adalet.gov.tr/turkticaretkanunutasarisi.htm>

⁷ **KENDİGELEN**, s.17

⁸ **KENDİGELEN**, s.17 “...Zira haklar açısından pay grupları arasında oluşturulacak farklılık, doğal olarak kendiliğinden bir grubun üstünlüğü şeklinde karşımıza çıkacaktır. Bu nedenle sonradan yapılan tanımlarda kullanılan üstünlük unsuru ayrı bir kriter olmayıp, sadece tanıma açıklık getirmektedir.”

⁹ Reha **POROY/Ünal TEKİNALP/Ersin ÇAMOĞLU**, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, İstanbul, 2003, 9.Bası, s.458

sayılmalarını gerektirdiği savunulmuştur. Aksi yönde bir düşüncenin TTK'yı hiçe saymak anlamına geleceği belirtilmiştir.

Buna karşılık olarak, ana sözleşme ile tüm paylara kanuna nazaran üstün fakat kendi aralarında eşit oranda hakların tanınması olasılığında imtiyazdan bahsetmenin mümkün olmayacağı söylenmiştir. İmtiyaz, paylara üstün hak tanınarak oluşturulabilir. Aynı haklara sahip payları A, B, C gibi gruplara ayırmakla imtiyaz oluşmaz. Eşitlik bazı paylar lehine bozulmalıdır.

Bir ortaklıkta TTK m.373'teki her pay en az bir oy hakkı verir ilkesinden ayrılarak her paya beş oy hakkı tanınsa imtiyaz yine oluşmamıştır çünkü eşitlik bazı paylar lehine bozulmamıştır¹⁰. “Kanuna nazaran üstünlük görüşü” “diğerlerinden farklı ve üstün olma” anlamına gelen imtiyaz kavramına aykırı olduğu için kabul göremez¹¹.

Gerçekten de, imtiyaz kavramı, içerisinde “farklı olma” unsurunu barındırmaktadır. Farklılığın ortaya çıkması için ise farklı olan unsurun başka bir unsurla kıyaslanması şarttır. Bu açıdan bakıldığında payların verdiği hakkın kanunun verdiği hakla kıyaslanması yeterince sağlıklı bir çözüm değildir zira bir anonim ortaklıkta hakkı sağlayan unsur paydır; kanun, ana sözleşme ile farklı bir düzenleme yapılmadığı sürece payın sahibine hangi hakları sağladığını belirtir. Ana sözleşme ile paylara kanunun belirttiğinden farklı haklar sağlandığında ise kanun ikincil bir duruma geçer, her iki durumda da etken unsur paydır.

Bu bilgiler ışığı altında bakıldığında, paylarla kıyaslanacak unsurun kanun olmaması gerektiği söylenebilir. Bir imtiyazın varlığından bahsedebilmek için hakkı sağlayan etken unsurlar birbirleriyle kıyaslanmalıdır, hakkı sağlayan etken unsurun pay olduğu kabul edildiğinde payların kendi aralarında kıyaslanması gerektiği görülebilir. Her paya kanundan farklı fakat kendi aralarında eşit haklar sağlandığında ise paylar arasında bir farklılık olmayacağından bir imtiyazdan da bahsedilemeyecektir¹².

¹⁰Cahit **SULUK**, Anonim Ortaklıkta Oyda İmtiyazlı Paylar, T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1996, s.21

¹¹ **KENDİGELEN**, s.20

¹² Bkz. Aynı yönde Ömer **TEOMAN**, Bir Anonim Ortaklıkta Payların Tümüne Yasada Öngörülenden Daha Fazla Hak Tanınması Ayrıcalık Yaratmak Anlamına Gelir Mi?, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt XVIII, Sayı 3, Haziran 1996, s.3

C. Eşit İşlem İlkesi Karşısında İmtiyazlı Paylar

Anonim şirketlerde, kural olarak, payların eşitliği ilkesi hakimdir. Eşitlik ilkesi, mutlak eşitlik ve nispi eşitlik olarak ikiye ayrılarak incelenmektedir. Öncelikle, mutlak eşit işlem ilkesi, tüm pay sahipleri arasındaki çeşitli farklılıkları, değişik durumları göze almadan ve değerlendirilmeden tanınan eşitliktir.¹³ Başka bir deyişle tüm paydaşların haklarda ve borçlarda tam anlamıyla eşit olmasıdır. Payların eşitliği de denilen bu ilke, daha önceleri anonim ortaklıklara da hakimdi; ancak, ekonomik zaruretler anonim ortaklıklardaki eşit işlem ilkesinin uygulanması hususunda anlayış değişikliğine sebep oldu.¹⁴ Bununla beraber, mutlak eşitlik ilkesi bugün halen kooperatif ortaklıklar hukukunda geçerlidir. Koop. K. 23'e göre "Ortaklar bu kanunun kabul ettiği esaslar dahilinde hak ve vecibelerde eşittirler." Ancak, bugün anonim ortaklık hukukunda böyle bir düzenlemeye gidilmeyip, nisbi eşitlik ilkesi egemenliği kabul edilmektedir. Nisbi eşitlik ilkesi ise, zaman, yer gibi faktörlere göre değişiklik gösteren yazılı olmayan hukuk kuralıdır.¹⁵ Kural olarak bu ilke, her pay sahibini aynı işleme tabi tutma zorunluluğunu öngörmektedir. Buna göre, pay sahipleri farklı şartların varlığında farklı işleme tabi tutulmakta, aynı şartların bulunması halinde ise eşit işlem zorunluluğu uygulanmaktadır.¹⁶

İmtiyazlı pay ihracı, Anonim Ortaklıkta kabul edilen nisbi eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmemektedir. Nitekim, imtiyazlı pay olan ve olmayan payların varlığı halinde şartlarda farklılık olduğundan farklı işlemde bulunulması gerekmektedir.¹⁷ Bu durumda, imtiyazlı paylar, eşitlik ilkesine aykırılık değil istisna oluşturmakta, fakat eşitlik ilkesini bertaraf etmemektedir. Şöyle ki, aynı gruba dahil olan pay sahipleri arasında eşit işlem ilkesi kendini göstermeye devam eder.¹⁸

D. İmtiyaz ve Müktesep Hak

"İmtiyaz" kavramı ile "müktesep hak" kavramını birbirinden ayırmak gerekir. Müktesep hak, pay sahibinin rızası olmaksızın hiçbir değişiklik yapılamayan haklardır(TTK m. 385/1)Bu haklar, genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına tabi değildir (385/2). Başka bir

¹³ Şükrü YILDIZ, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi, Seçkin, 1.Baskı, Ankara, 2004, s. 33

¹⁴ KARAHAN, s.41

¹⁵ KARAHAN, s.42

¹⁶ TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu) s.509

¹⁷ KARAHAN, s.44

¹⁸ TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu) s. 460

ifadeyle Anonim Ortaklık organları, sahibinin rızası olmadan bu hakları değiştiren veya etkileyen kararlar alamazlar.¹⁹ Diğer paylara nazaran üstün bir hak sağlayan imtiyazlı paylar ise, TTK m. 385 anlamında müktesep hak değildir. Müktesep haklardaki genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına tabi olmama özelliği, imtiyazlı paylarda söz konusu değildir. Çünkü, imtiyazlı payların TTK m. 389 gereğince değiştirilmesi mümkündür.²⁰ İmtiyazlar, TTK 389 ve 391'e göre korunurlar. Bu koruma yollarına hiç başvurulmadan veya bu şekildeki korunmanın ortadan kalkması halinde, müktesep hak ileri sürülerek ayrıca bir korunma talep edilemez. Ayrıca, imtiyazları koruyan hüküm, bazı şartların gerçekleştiği takdirde, imtiyazın kaldırılmasına, kısıtlanmasına, niteliğinin değiştirilmesine veya doğrudan doğruya ya da dolayısıyla ihlâl edilmesine imkan tanımaktadır.²¹ Oysa, müktesep haklarda pay sahibinin rızası hilafına hiçbir değişiklik yapılamamaktadır.

Yargıtay kararlarında da müktesep haklar ile imtiyazlı paylar arasındaki fark açıkça belirtilmektedir. Bu hususta, Yargıtay 11. HD. 8.6.1983, E. 1980/11-1720, K. 1983/631: "... her ne kadar mahalli mahkeme (oyda) ve (paydaki) bu ayrıcalığın davacı gibi (kurucu hisse senedi sahipleri) için birer (müktesep hak) olduğu sonucuna varmış ise de, özel daire bozma kararında da değinildiği üzere bunlar birer (imtiyazlı pay) olup, TTK'nun 385. maddesi hükmünün anladığı manada birer (müktesep hak) değildirlir..."²²

2. İMTİYAZLI PAYLARIN ÖZELLİKLERİ

A. Esas Sözleşmede Öngörülme Zorunluluğu

TTK m. 401'de "*Esas mukavele ile bazı nevi hisse senetlerine kar payı veya tasfiye halindeki şirket mevcudunun dağıtılması ve sair hususlarda imtiyaz hakları tanınabilir*" denilmektedir. Madde metninden de anlaşılacağı üzere imtiyaz mutlaka esas sözleşme ile tanınmalıdır. Aynı şekilde, Sermaye Piyasası Kanunu ("SerPK") m.12/f.5'te "*Yönetim kurulunun; imtiyazlı veya itibari değerinin üzerinde hisse senedi çıkarılması, pay sahiplerinin yeni pay almak haklarının sınırlandırılması konularında veya imtiyazlı hisse senedi sahiplerinin haklarını kısıtlayıcı nitelikte karar alabilmesi için; esas sözleşme ile yetkili kılınması şarttır*" denilerek esas sözleşmede düzenlenmenin imtiyazların geçerlilik şartı

¹⁹ TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu), s. 493

²⁰ DOĞANAY, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, 1. Cilt, 4. Bası, İstanbul, 2004, s. 1168-1169

²¹ TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu), s. 460

²² Yargıtay11. HD. 8.6.1983, E. 1980/11-1720, K. 1983/631 (www.kazancı.com.tr)

olduğu hükme bađlanmaktadır²³. Esas sözleşmede hüküm bulunmamasına rağmen, genel kurul veya yönetim kurulunca bazı pay sahiplerine tanınan  st nl kler TTK m.401 anlamında imtiyaz değildir. Bunlar ancak hakkın suistimalini teşkil etmiyorlarsa tanındıkları kişiler lehine akdi mahiyeti haiz birer üstünlük sayılır. Dolayısıyla, bu tip üstünlüklere sahip bulunan pay sahipleri TTK m.389 ve m.391'deki imtiyazlı pay sahiplerini korumaya yönelik olarak hazırlanmış maddelerden yararlanamazlar²⁴.

Bu noktada imtiyazın sadece ilk esas sözleşme ile mi ihraç edilebileceği yoksa esas sözleşme değişikliği ile de imtiyazlı pay ihraç edilebilip edilemeyeceğini incelemekte yarar vardır. İlk esas sözleşmede imtiyazlara yer verilmemiş olup da daha sonra esas sözleşmede değişiklik yapılarak ayrıcalık yaratılması yoluna gidilmesi TTK m.385 nedeni ile tereddüde yol aabilir²⁵. Esas sözleşmenin değiştirilerek bazı paylara kara, tasfiye artığına katılmada, oy kullanmada ve diğer hususlarda üstünlük sağlanması, diğer payların ilk esas sözleşme ile elde ettikleri, her payın TTK düzeyinde hakka sahip olmasına ilişkin müktesep hakları ihlal edebilir. İsviçre hukukunda esas sözleşme değişikliği ile de imtiyazlı pay ihraç edilebileceği açıkça  ng r lm ştir. TTK da bu şekilde açık bir hüküm olmaması nedeniyle Tekinalp, esas sözleşme değişikliği ile imtiyazlı pay ihraç edilemeyeceğini kural olarak savunmuştur. Ancak somut olayın özellikleri, haklılık ve gereklilik olgularının varlığı halinde esas sözleşme değişikliği ile de imtiyazlı pay ihraç edilebileceğini kabul etmek gerektiğini dile getirmektedir²⁶. Karahan da esas sözleşme değişikliği ile imtiyazlı pay ihraç edilebileceğini kabul etmekle birlikte²⁷ genel kurulun bu yetkisini afaki iyiniyet kurallarına uygun olarak kullanması gerektiğini belirtirek ve oluşturulan imtiyazların uygun olması, aşır olmasının, maddi olguların imtiyazlı payların ihracını haklı göstermesi, imtiyazların tanınmasında eşit işlem ilkesinin ihlal edilmemesi, sonuç olarak genel anlamda afaki iyiniyet kurallarının ihlal edilmemesi gerekliliğine dikkat ekmiřtir²⁸. Aynı şekilde Suluk da esas sözleşme değişikliği ile imtiyazlı pay ihraç edilebileceğini kabul etmektedir²⁹. Gerçekten de afaki iyiniyet kurallarına aykırılık teşkil etmedikçe esas sözleşme değişikliği ile imtiyazlı pay ihraç edilebileceğini kabul etmek gerekir. Tasarı'nın imtiyazları düzenleyen 478.maddesinde de

²³ KARAHAN, s.24

²⁴ KARAHAN, s.24

²⁵ TEKİNALP (Poroy/amoğlu), s.457

²⁶ TEKİNALP (Poroy/amoğlu), s.457

²⁷ KARAHAN, s.25

²⁸ KARAHAN, s.157

²⁹ SULUK, s.20

esas sözleşme değişikliği ile imtiyazlı pay ihraç edilebileceği kabul edilmiştir. Son olarak, imtiyazlı pay ihracına ilişkin esas sözleşme hükmünün tescil ve ilan edilmesi gereklidir³⁰.

B. İmtiyazın Konusunun ve Bağlı Olduğu Şartların Belirtilmesi Gereği

Esas sözleşme ile sadece imtiyaz tanındığına ilişkin soyut bir hüküm de yeterli değildir. Tanınan imtiyazın konusu, mahiyeti, şart ve sınırları da esas sözleşmede düzenlenmiş olmalıdır³¹. Mesela, imtiyaz, karda tanınıyorsa, üstünlük oranı, sırası, ve tabii olduğu şartları düzenleyen hükümler esas sözleşmede yer almalıdır³². Bu konuların belirtilmemiş olması, çözümü güç sorunlara yol açabilir. Belirsiz olan imtiyazın, dava yolu ile de işleyebilir duruma getirilmesi imkanı yoktur³³.

C. İmtiyazın Üstün Hak Tanınarak Oluşturulması Gereği

İmtiyaz, paylara birbirlerine veya kanuna nazaran üstün hak tanınarak oluşturulabilir, yoksa, esas sermayenin sadece gruplara ayrılması veya bazı payların hamiline diğerlerinin ise nama yazılı olması yeterli görülmemektedir³⁴. İmtiyazlı paylardan söz edebilmek için, bir pay grubunun diğer pay grup ya da gruplarına nazaran pay sahipliği hakları itibariyle farklılıklar ve üstünlükler içermesi gerekmektedir.

D. İmtiyazın Paya Tanınması

TTK m. 401 "...bazı nev'i hisse senetlerine..." ibaresine yer vererek imtiyazın paya bağlanacağını açıkça belirtmiştir. Paya değil de kişilere veya sıfat ya da makamlara bağlanmış haklar ve üstünlükler ise, TTK anlamında imtiyaz değildir. İmtiyaz, payın bizzat kendisine bağlanmakta, pay sahibinin şahsı hiçbir önem arz etmemektedir³⁵. Meselâ, pay sahibi A'ya ömür boyu Murahhas Üyelik tanıyan veya veto hakkı veren esas sözleşme, hükümleri geçerli oldukları sonucuna varılan durumlarda, imtiyaz, olarak nitelendirilemezler. Çünkü, üstün hak tanınan "pay" veya "paylar" değil, pay sahibi (A)'dır. Bu tür haklara "akdî hak"lar denilmektedir. Bu haklar, genel hükümler çerçevesinde değerlendirilir ve sözleşmenin

³⁰ KARAHAN, s.26

³¹ DOĞANAY, s. 1204; KARAHAN, s.25

³² DOĞANAY, s. 1204

³³ TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu), s. 460

³⁴ TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu), s. 458

³⁵ KARAHAN, s. 14; KENDİGELEN, s. 25 vd. ;TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu), s. 459

tarafarla karşıllık olarak anlaşmak suretiyle değiştirilmesi mümkündür³⁶. Diğer bir örnek verilecek olursa ; imtiyazın yönetim kurulu üyelerine (TTK m. 472), kurucuların adlarına (TTK m. 298) ve aynı zamanda pay sahibi olan müstahdem veya işçilere (TTK m. 468) tanınması durumunda da TTK'nın 401. maddesindeki imtiyazın varlığından söz edilemez. Çünkü bu örneklerde de imtiyazlar paya değil, kişilere bağlanmıştır. İmtiyaz, pay sahibine değil, payın bizzat kendisine bağlanmıştır. (A) grubu hisse senedine kardan %10 üstünlük sağlanması halinde gerçek anlamda bir imtiyazdan söz edilebilir. Çünkü burada imtiyaz, payın bizzat kendisine bağlanmıştır. Pay sahibinin şahsı hiçbir önem arz etmemektedir. Bu nedenle, payın el değiştirmesi ile imtiyazlı hak da el değiştirir. Örneğin (B) grubu hisse senedi sahibinin ya da sahiplerinin kar dağıtımında %10'luk bir ayrıcalıklı hakkı ve yönetim kurulunun seçiminde de 2/3'lük bir başka ayrıcalıklı hakkı varsa, (B) grubu hisse senetlerinin el değiştirmesi ile, bu ayrıcalıklar yeni sahibine geçer.

E. İmtiyazların Gruba Tanınabilmesi

Türk hukukunda imtiyazın sadece tek paya değil belirli bir pay grubuna da tanınabileceği kabul edilmektedir. Bu durum imtiyaz kavramının geniş yorumlanmasıyla elde edilmiş bir çözümdür³⁷. İmtiyaz belirli bir grup paya, birlikte kullanılmak üzere tanınır. Bir başka deyişle, aynı grubun içerisinde yer alan paylara ait imtiyazlı haklar imtiyazın tek paya tanınmasından farklı olarak birbirinden bağımsız değildir. Aksine, imtiyazlı hak bir pay grubuna küll halinde tanınmaktadır ve birlikte kullanılmak zorunluluğu vardır. Birlikte kullanılmaktan kasıt oybirliğinin gerçekleşmesi değil, hakkın kullanılması için paydaşların bir araya gelmeleridir³⁸. Yargıtay da imtiyazların sadece tek paya değil belirli gruplara tanınabileceğini kabul etmektedir:

Davalı şirket anasözleşmenin 12. maddesindeki "İdare Meclisi Başkanı ve Başkan vekili (A) grubundan ve idare meclisi üyeleri arasında seçilir" hükmü (A) grubu hisse senedi sahipleri lehine tanınmış bir imtiyazdır³⁹.

³⁶ **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s. 459; aynı yönde bkz. **KARAHAN**, s. 20; **KENDİGELEN**, s. 26

³⁷ **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.458

³⁸ **KARAHAN**, s.126

³⁹ Yargıtay 11 HD. E.1998/3462 K.1998/5229 (www.kazanci.com.tr)

Aynı şekilde Yargıtay'ın yerleşmiş başka bir kararı da şöyledir:

Davalı ortaklığın ana sözleşmesine göre davacıların A ve B grubu imtiyazlı paylar ile F grubu imtiyaz (sız?) ve dava dışı Türk Hava Kurumu'nun C grubu imtiyazlı ve D ile E grubu imtiyazsız paylara ve davacıların toplam 5778 ve dava dışı Türk Hava Kurumunun toplam 13644 paya sahip bulunduğu anlaşılmıştır. (...) Birden çok imtiyazları haiz müteaddit nevi pay senedi sahipleri mevcut olduğu takdirde genel kurul kararından ayrı olarak adı geçen nevilere her birine ilişkin pay senedi sahiplerinin de özel bir toplantı yaparak karar vermeleri zorunludur. (TTK m.391). Bu hükümlere göre sermaye artırımında imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlal edilmese dahi, sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararının infazı için muhtelif pay grupları sahiplerinin özel bir kurul toplantısında değil, her bir grup payların ayrı ayrı toplanarak, genel kurul kararını onamaları gerekir. İmtiyaz tek bir payda olsa bile, bu tek pay sahibinin de genel kurul kararının infazı için onaması zorunludur. Ortaklık tarafından sermaye artırımı yapılmaksızın ana sözleşmenin diğer maddelerinin değiştirilmesi sırasında, genel kurul kararı imtiyazlı payların haklarını ihlal ederse, bu genel kurul kararı dahi imtiyazlı pay sahiplerinin özel kurulunca onanmadıkça uygulanmaz. (TTK. m. 389). Ancak, bu madde aynı yasanın 391. maddesi gibi muhtelif grup imtiyazlar yönünden çok açık biçimde düzenlenmemiş ise de, bu durumda dahi, muhtelif imtiyazlı gruplar varsa, her bir grup ayrı ayrı özel kurul toplantısı yapmak suretiyle genel kurul kararını tasdik etmedikçe genel kurul kararının infaz edilemeyeceğinin kabulü gerekir⁴⁰.

⁴⁰ Yargıtay 11 HD. E.1985/5903 K.1985/7427 (www.kazanci.com.tr)

3. İMTİYAZ TÜRLERİ

TTK m. 401'e göre kâra, tasfiye artığına katılmada ve sair konularda imtiyaz tanınabilir. Madde metnindeki “ve sair” kelimesi imtiyazların konusunu tahdidi olmaktan çıkarır.

A. Kârda İmtiyaz

a) Karda İmtiyaz Türleri

Karda imtiyazın nasıl tanınacağına dair Türk Hukuku'nda emredici bir hüküm bulunmamaktadır bu nedenle, karda imtiyaz değişik şekillerde tanınabilir⁴¹. Aşağıda genel olarak karda tanınabilecek imtiyaz türleri verilmeye çalışılacaktır.

i.. Kardan Daha Fazla Yararlanma Hakkı Tanıma: Kardan daha fazla yararlanma hakkı tanıma şeklinde adlandırılan imtiyaz türünde imtiyazlı paylar, bunlar karşısında yer alan diğer paylara kıyasla, ortaklık karından daha büyük bir oranda yararlanma hakkına sahiptirler.

ii. Kardan Öncelikle Yararlanma Hakkı Tanıma: Bu imtiyaz tipinde imtiyazlı paylar pay sahibine ortaklık karından öncelikle yararlanma hakkı sağlarlar. Adi paylar ancak, imtiyazlı paylar tatmin edildikten sonra bakiyeye katılabileceklerdir. İmtiyaz bu türde en belirgin şekilde ortaya çıkar. Bu, imtiyazın esasını ve en seçkin özelliğini teşkil eder. Bu önem kendisini özellikle tüm pay sahiplerine dağıtılacak yeterli kar elde edilememesi halinde gösterir zira yeterli karın olması halinde önceliğin pek fazla önemi yoktur; adi – imtiyazlı bütün paylar bu halde tatmin edilir. Tüm pay sahiplerine dağıtılacak yeterli karın olmaması halinde ise öncelik imtiyazına sahip paylar tatmin edilmedikçe adi paylar kardan pay alamayacaklardır⁴².

iii.. Kara Birikir Özellik Tanıma: Bir anonim ortaklıkta kar payı dağıtılabilmesi için ortaklığın yeterli kaynağa sahip olması gerektiği açıktır. Yeterli kaynağa sahip olmayan anonim ortaklık

⁴¹ KARAHAN, s.61

⁴² KARAHAN, s.65

ortaklarına kar payı dağıtamaz. Kar payı dağıtılamayan yıllar pay sahipleri için kayıp yıllardır⁴³. Kara birikir özellik tanıyan imtiyazlı paylar pay sahibine ait kar payı dağıtılmamış yıllardaki temettülerin yok olmasına engel olmakta ve bu temettülerin ödeninceye kadar birikmesini temin etmektedir. Biriken bu temettüler ortaklık yeterli kaynağa sahip olunca ödenmektedir⁴⁴.

iv.. Diğer Kar Payı İmtiyazları: TTK'nın karda imtiyaz tanıma hususunda emredici hükümler içermediği daha önceden belirtilmişti. Bu nedenle kar payı konusunda tanınabilecek imtiyazlar yukarıda kısaca anlatılan türlerle sınırlı değildir. Yukarıdaki türler birleştirilip değişik kombinasyonlar oluşturularak veya farklı türler bulunarak da kar payı imtiyazı tanınabilir.

b) Kar Payı İmtiyazında Birinci Temettü Sorunu

Kar payı imtiyazından bahsedilirken, doktrinde yaşanan bir tartışmadan bahsetmek yerinde olacaktır; doktrindeki bir görüşe göre TTK m.466/f.2 b.3 hükmü karşısında birinci temettünün dağıtılması imtiyazlara göre öncelik taşır. Adi – imtiyazlı tüm pay sahiplerine %5 oranında birinci temettü ödenmesi yapılmadan, imtiyazlı pay sahiplerine ait imtiyazların nazara alınması mümkün değildir⁴⁵. Diğer görüşe göre ise TTK bu şekilde bir zorunluluk öngörmemektedir, bu nedenle belirli paylara karda imtiyaz tanınması halinde bu imtiyazlar birinci temettünün dağıtılması sırasında da nazara alınmalıdır⁴⁶.

Doktrinde tartışılan görüşler hakkında karar verebilmek için TTK m. 466'nın lafzının ve amacının incelenmesi gerekir. TTK m. 466/f.2 b.3 aşağıdaki şekildedir:

“3. Safi kardan, birinci fıkroda yazılı yedek akçeden başka pay sahipleri için %5 kar payı ayrıldıktan sonra, pay sahipleriyle kara iştirak eden diğer kimselere dağıtılması kararlaştırılmış olan kısmın onda biri”

⁴³ **KARAHAN**, s.70

⁴⁴ **KARAHAN**, s.70

⁴⁵ Orhan Nuri **ÇEVİK**, Anonim Şirketler, 4. Baskı, Ankara, 2002, s.1026–1027. Yazar bu sayfalarda TTK m.466'ya göre bir sıralama yaparken birinci temettünün ödenmesinden sonra imtiyazlı payların ödeneceğini belirtmiş, yaptığı sıralamada imtiyazlı payları birinci temettünün altında tutmuştur.

⁴⁶ **KARAHAN**, s.62

Madde metnine bakıldığında ilk temettünün tüm pay sahipleri arasında eşit bölüştürülmesi gerektiğine dair bir ibare görülmemektedir. Madde sadece kanuni yedek akçe bakımından birinci ayırım kapsamında pay sahiplerine hangi oranda ilk temettü dağıtılacağını belirtmektedir. Bu açıdan bakıldığında maddenin ilk temettünün dağıtılmasında imtiyazların nazara alınmasını yasaklamadığı görülebilir. Aynı şekilde, maddenin bu nedenle ilk temettünün pay sahipleri arasında eşit dağıtılmasını amaçladığı da söylenemez. Bunun sonucu olarak esas sözleşme ile kendilerine karda imtiyaz tanınmış payların söz konusu imtiyazlarını birinci temettüde nazara almamanın kanuni dayanağı olmadığı görülebilir. TTK m 466/f.2 b.3'te yer alan %5'in gayesi birinci temettünün tüm pay sahiplerine eşit oranda dağıtılması açısından öncelik taşıyan asgari bir oran öngörmek değil, sadece ikinci kanuni yedek akçenin dağıtılması için gerekli olan asgari temettü açısından anahtar bir ölçüyü ortaya koymaktır⁴⁷.

Bu konuda tereddüt yaratacak tek nokta; ilk temettünün imtiyazlar nazara alınarak dağıtılmasının, müktesep haklar arasında yer alan kar payı alma hakkına aykırılık teşkil edip etmediği hususudur. İlk görüşü savunanlar ikinci görüş için yönelttikleri eleştirilerde birinci temettünün öncelikle tüm pay sahiplerine eşit olarak dağıtılmasının müktesep hakların gereği olduğunu ileri sürmektedirler.

İkinci görüşü savunan Karahan, bu eleştiriye karşılık; *“karda imtiyaz tanınmasına rıza gösteren pay sahibi, müktesep hakkının sınırlandırılmasına veya bertaraf edilmesine de rıza göstermiş demektir. Dolayısıyla imtiyaza rıza gösteren pay sahipleri açısından birinci temettünün öncelikle tüm pay sahiplerine eşit olarak dağıtılmamasının müktesep haklarının ihlal edildiği anlamına gelmesi imkânsızdır. İmtiyazın varlığına rıza göstermeyen pay sahipleri açısından ise, rızaları alınmadıkça onların müktesep hakları hiçbir surette ihlal edilemeyeceği ve onlar sanki imtiyaz yokmuş gibi kar paylarını alacakları için, birinci temettünün tüm pay sahiplerine öncelikle eşit olarak dağıtılmamasının onların müktesep haklarını ihlal edeceği söylenemez”* demektir⁴⁸.

Birinci temettüde imtiyazların gözetilmesinin müktesep haklara aykırılık teşkil etmeyeceğine katılmakla birlikte yazarın verdiği gerekçe yerinde değildir. Yazarın belirttiği çözüm anonim ortaklıklarda payların nama yazılı olması durumunda uygulanabilir gibi görünse de, payların hamiline yazılı olması durumunda uygulanamayacaktır. Elinde hamiline yazılı payların bulunduğu bir pay sahibinin, kar payı konusunda imtiyazlı pay ihracı

⁴⁷ KARAHAN, s.64

⁴⁸ KARAHAN, s.64

çıkarmaya yönelik esas sözleşme değişikliğinin oylandığı genel kurulda menfi oy kullandığı bir durum düşünüldüğünde; söz konusu kişinin elindeki hamiline yazılı senetlerin bir kısmını başkasına teslimle devrettiği durumda devralan yeni pay sahibi, yazarın görüşüne göre, birinci temettüden imtiyaz yokmuş gibi pay almalıdır ancak pratikte bu çözümün uygulanabilirliği yoktur zira yeni pay sahibi elindeki payların imtiyaza itiraz eden diğer pay sahibinden geldiğini kanıtlayamayacaktır.

Birinci görüşün getirdiği, müktesep hakka dayanan eleştiriye cevap müktesep hak ve kar payı imtiyazı arasındaki ilişki incelenerek bulunabilir. Kar payı bir müktesep hak olarak tanınmıştır, ancak müktesep haklar özlerine dokunulmamak kaydıyla genel kurul tarafından sınırlandırılabilirler. Kar payı konusunda genel kurulda yapılacak bir esas sözleşme değişikliğiyle tanınacak imtiyaz, genel kurul kararına muhalefette bulunmuş paylar için dahi geçerli olacaktır zira bu şekilde bir imtiyaz söz konusu payların kar payı alma hakkını mutlak olarak bertaraf etmemekte veya kısıtlamamaktadır, kar payı alma hakkının özüne dokunulmamaktadır. Adi payların kardan pay alamamaları ancak şirketin yeterince kar edememesi durumunda söz konusu olacaktır. Şirketin devamlı olarak yeterince kar elde edememesi ihtimali düşünüldüğünde bu durum mutlak bir hal almış gibi kabul edilebilir fakat bu şekilde bir ihtimali düşünerek kanunun tanıdığı bir imkanla verilmiş olan imtiyazları göz önüne almayan bir tutum sergilemek, ancak iktisadi gayeyle, kar elde etme amacıyla kurulabilecek anonim ortaklığın temel yapısına ters düşecek bir düşünüş biçimi teşkil edecektir.

Halka açık anonim ortaklıklar için ise durum farklıdır zira halka açık anonim ortaklıkların tabi olduğu SerPK bu sorun hakkında açık hüküm bulunmaktadır. SerPK m.15/f.2-3, getirdiği özel düzenlemeyle pay sahiplerinin birinci temettü açısından – kaynaklar yeterli olmak şartıyla – mutlaka tatmin edilmesi amacını taşıdığı için, birinci temettü öncelikli niteliğe sahiptir⁴⁹. SerPK'nın ilgili hükümleri aşağıdaki şekildedir:

“... ”

Yönetim kurulu üyeleri ile memur, müstahdem ve işçilere kardan pay dağıtılabilmesi için esas sözleşmede hüküm bulunması şarttır. Yasa hükmü ile ayrılması gereken yedek akçeler ve esas sözleşmede pay sahipleri için belirlenen birinci temettü ayrılmadıkça başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kar aktarılmasına ve yönetim

⁴⁹ KARAHAN, s.65

kurulu üyeleri, memur, müstahdem ve işçilere kardan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, belirlenen birinci temettü ödenmedikçe bu kişilere kardan pay dağıtılamaz.

Temettü hesap dönemi sonu itibariyle mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır...”

Yukarıda yer alan fıkraların sonucu olarak, tüm pay sahipleri birinci temettüden eşit olarak yararlanmadıkça, imtiyazların ödenmesi mümkün değildir. Dolayısıyla ancak birinci temettüden geriye bir şey kalırsa imtiyazlı paylara imtiyazları oranında dağıtılacaktır.

B.Tasfiye Bakiyesinde İmtiyaz

Tasfiye bakiyesi, tasfiye halinde bulunan ortaklığın borçları ödendikten sonra kalan artıktır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere tasfiye bakiyesinde imtiyazdan yararlanabilmek için öncelikle ortaklığın borçları ödendikten sonra mevcut bir artığın, tasfiye bakiyesinin bulunması gereklidir. Ancak bundan sonradır ki imtiyazlı paylar kendilerine tanınmış olan imtiyazdan faydalanabilirler. Bu bakımdan tasfiye bakiyesinde imtiyazlı paylar, sahiplerine geciktirici şarta bağlı bir hak sunarlar⁵⁰.

Kar payında imtiyaz tanınmasında olduğu gibi burada da imtiyazın şekline ilişkin emredici düzenlemeler mevcut değildir. Bu nedenle tasfiye bakiyesi bakımından çeşitli tiplerde imtiyaz oluşturulabilir. Oluşturulabilecek imtiyazlara verilebilecek bazı örnekler aşağıdaki şekildedir:

- Ödenmiş pay bedellerinin iadesi aşamasında bu imkandan öncelikle imtiyazlı payların yararlanması, adi payların ancak geriye bir şey kalırsa bedel iadesi alması
- Ödenmiş pay bedellerinin iadesinden sonra kalanın belli bir oranının önce imtiyazlılara tahsisi, geriye kalanın da adi ve imtiyazlı paylar arasında paylaşılması,
- İtibari değer veya ödenmiş pay bedelinin belli bir yüzdesi bütün paylara bölüştürüldükten sonra geriye kalanın sadece imtiyazlılara dağıtılması,
- Bazı payların tasfiye bakiyesinden diğer paylara kıyasla daha yüksek oranda yararlanmaları,

⁵⁰ KARAHAN, s.74

- Bazı payların ortaklığa katılırken getirdikleri belirli şey veya hakkı, örneğin bir ihtira beratı, bir marka, bir gayrimenkul vb. ortaklığın tasfiyesi halinde aynen geri almaları.

Tasfiye bakiyesinde oluşturulabilecek imtiyazlara bu şekilde örnek verildikten sonra bakiyenin tümünün imtiyazlı paylara verileceği bir düzenlemenin yapılıp yapılamayacağı sorununa değinmekte fayda vardır. TTK m. 401 “tasfiye halindeki şirket mevcudunun dağıtılması”ndan söz ettiği için mevcudun bütünüyle imtiyazlı paylara bırakılmasının mümkün olmadığı sonucuna varılabilir. Fakat başka bir hüküm sorunun olumlu cevaplandırılmasına destek vermektedir. TTK m.447/f.1 uyarınca “tasfiye halinde bulunan şirketin borçları ödendikten sonra kalan mevcudu, *esas mukavelede aksine bir hüküm olmadıkça*, pay sahipleri arasında ödedikleri sermayeler ve paylara bağlı olan imtiyaz hakları nispetinde dağıtılır”. Madde, ortaklık mevcudunun, pay sahipleri arasında payları oranında dağıtılması yerine, sadece bazı paylara, hatta üçüncü kişilere tahsis edilebileceği şeklinde yorumlanmalıdır⁵¹.

C. Oy Hakkında İmtiyaz

Hukukumuzda oyda imtiyaz dayanağını hem imtiyazları düzenleyen TTK m.401’de, hem de “her hisse senedi en az bir rey hakkı verir” diyen TTK m.373/f.1’de geçen “en az” kelimelerinde bulur. Çünkü “en az” kelimeleri bir payın birden fazla oy hakkına sahip olmasına olanak tanımaktadır⁵². Ancak, esas sözleşmenin değiştirilmesi için yapılan toplantıda, esas sözleşmede aksine hüküm olsa bile her pay ancak bir oy hakkı verir. Doktrinde oy hakkında imtiyaz tanıma bakımından iki yol öngörülmüştür. İlk olarak eşit itibari değerli paylara farklı oy hakkı tanınması ile imtiyaz yaratılabilir, ikinci olarak ise eşit olmayan itibari değerli paylara eşit oy hakkı tanınabilir⁵³. İlk yöntemin Türk hukukunda geçerli olduğu hakkında doktrinde görüş birliği mevcut olmasına rağmen⁵⁴ ikinci yöntemin geçerliliği hakkında doktrinde görüş ayrılıkları mevcuttur. Öncelikle, ikinci görüş hakkında doktrinde yaşanmış tartışmaya değinmekte fayda vardır.

İkinci yöntemin geçersiz olduğunu savunanlara göre, bu yöntem TTK m.387’ye aykırıdır. Çünkü bu hüküm uyarınca esas sözleşmenin değiştirilmesi için yapılan toplantıda,

⁵¹ **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.462

⁵² **KARAHAN**, s.92; **SULUK**, s.70; **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.462

⁵³ **KARAHAN**, s.90 ve s.92; **SULUK**, s.70 ve s.76; **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.462

⁵⁴ **KARAHAN**, s.92; **SULUK**, s.70

esas sözleşmede aksine hüküm olsa dahi, her pay ancak bir oy hakkı verir. İmtiyazın, farklı itibari değerli paylara aynı miktarda oy hakkı verilmesi yöntemi ile tanınması halinde, TTK m.387'nin emredici hükmünün yerine getirilmesi mümkün olmaz. Örneğin, itibari değeri 1 YTL olan bir pay 1 oy hakkı verirken itibari değeri 2 YTL olan paya da 1 oy hakkı tanınacak olursa TTK m.387 uyarınca esas sözleşme değişikliklerinde her iki grup da 1 oy kullandığında 1 YTL'lik paylar yine imtiyazlı durumda olacaklardır.

İkinci yöntemin geçerliliğini savunanlara göre ise TTK m.387 esas sözleşme değişikliklerinde imtiyazı kaldırmayı amaçlamaktadır. Her payın ancak 1 oy hakkı olabileceği ifade edilirken, oyda eşitlik kastedilmiştir. Amaç oyda üstünlüğü ortadan kaldırmaktır. Oyda eşitlik sağlandığı takdirde TTK m.387'nin buyruğuna uyulmuş olur. Öyleyse, yukarıdaki örnekte, esas sözleşme değişikliklerinde itibari değeri 2 YTL olan paylara 2, diğerlerine 1 oy kullanmak hakkı tanınacak olursa, bu eşitlik elde edilir ve TTK m.387'nin isteği yerine getirilmiş olur. Esas sözleşmede 1 YTL'lik paylara 2 oy kullanılacağı yazılmamış olması da önemli değildir. Bu zorunluluk TTK m.387'den doğmaktadır. TTK m.387 nasıl bazı paylara daha fazla oy hakkı esas sözleşme ile tanınmışken onu 1 oya indirmek zorunluluğunu getiriyorsa, aynı şekilde eşitliği sağlamak için bazı kere de oy miktarının artırılması gerekliliğini de ortaya koymaktadır⁵⁵.

Kanun maddeleri yorumlanırken sadece metinle bağlı kalınmamalı, kanunun amacı da her zaman gözetilmelidir. TTK m.387'nin asıl amacının her paya 1 oy hakkı tanımak olmadığı açıktır, asıl amaç esas sözleşme değişikliklerinde her payın eşit oy hakkına sahip olması ve esas sözleşme değişikliği gibi önemli bir gündem maddesinin oylanması sırasında paylar arasında eşitliği sağlamaktır. Her paya 1 oy hakkı tanınmasını belirten madde metni sadece anlatılan eşitlik amacı doğrultusunda kullanılacak bir araç olarak öngörülmüştür. Madde metninden dolayı araç olarak öngörülmüş yonteme bağlı kalmak, asıl amacı görmezden gelmek ise kanunun ruhuna uygun düşmez⁵⁶. Bu nedenle, ikinci yöntemi geçersiz bulan görüşün ileri sürdüğü söz konusu eleştiri kanunun amacına uygun düşmemektedir. Farklı itibari değere sahip paylara eşit oy hakkı sağlayan düzenleme ile de imtiyaz yaratılabileceği Türk hukukuna göre geçerli kabul edilmelidir.

İkinci yöntem bu şekilde kabul edildikten sonra oyda imtiyazın tanınma şekli hususunda bir değerlendirme yapmakta fayda vardır. Eşit itibari değerli paylara farklı

⁵⁵ **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.463-s.464

⁵⁶ **KARAHAN**, s.90

miktarda oy hakkı tanınarak veya farklı itibari değerli paylara eşit oy hakkı tanınarak oy da imtiyaz tanınabileceği daha önceden ifade edilmişti. Doktrinde ilk yöntemle oluşturulan imtiyazlar için “oyda açık imtiyaz”, ikinci yöntemle oluşturulan imtiyazlar için “oyda gizli imtiyaz” tanımları da kullanılmaktadır⁵⁷. Bu yöntemlerin haricinde farklı bir yöntemle de oyda imtiyaz tanınabilir. İtibari değeri eşit olmayan paylar arasında da oyda imtiyaz yaratılabilir, örneğin itibari değeri 2 YTL olan paylara 4 oy hakkı, itibari değeri 3 YTL olan paylara 5 oy hakkı verildiğinde de 2 YTL’lik paylar, 3 YTL’lik paylara göre imtiyazlı konumdadırlar. İmtiyazın tespitinde önemli olan nokta payın itibari değeri ve aynı payın sağladığı oy hakkı arasındaki ilişkidir. Buna göre, belirli paylar bakımından, söz konusu paylara tanınan oy hakkı-itibari değer oranının diğerlerine nazaran daha yüksek tutulması ile oyda imtiyaz tanınabilecektir⁵⁸. Bu ihtimalde de ilk grup payların sahipleri daha az para ödeyerek daha fazla oy hakkını haiz konuma gelmektedirler.

Bu noktada Tasarı’da yer alan yeni düzenlemeye de yer vermekte fayda vardır. Tasarı’nın oyda imtiyazlı payları düzenleyen 479.maddesinin ilk fıkrasında “*Oyda imtiyaz, eşit itibarî değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabilir*” denilmektedir. Tasarı bu maddesiyle oyda imtiyazın nasıl tanınabileceğine dair açık bir hükme yer vermiştir. Madde gerekçesinde bu hükmün farklı itibari değerli paylara eşit oy hakkı tanınarak imtiyazlı pay ihraç edilmesinin engellenmesini amaçladığı belirtilmektedir. Görülebileceği üzere yeni düzenlenmenin kanunlaşması halinde maddenin amaçsal yorumlanması sonucu farklı itibari değerli paylara eşit oy hakkı tanınarak imtiyaz sağlanması imkanı kalmayacaktır.

Son olarak oyda imtiyaz tanınmasının sınırlarını incelemek yerinde olacaktır. Oyda imtiyaz tarih boyunca birçok kere kötüye kullanılmıştır. Önceleri bir paya 10 – 20 oy hakkı tanınırken daha sonraları oyda imtiyazlı paylar giderek suistimal edilmeye başlanmış; birçok ortaklıkta, ortaklığın ihtiyacı olan sermayeye sahip olmayan, fakat hakimiyeti de elinden kaçırmak istemeyen küçük sermaye grupları, bu amaçlarını ortaklık büyüdükçe oy hakkını da artırmak suretiyle gerçekleştirmek istemişlerdir⁵⁹. Bu durum ise anonim ortaklığın temel ilkelerine ve demokratik karakterine aykırılık yaratmıştır. Bu nedenle birçok hukuk

⁵⁷ KARAHAN, s.87; SULUK, s.69

⁵⁸ Bkz. Aynı yönde Alain HIRSCH, Oyda İmtiyazlı Hisse Senedine İlişkin Bir Görüş (çev. Akar ÖÇAL), Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt XIV, Sayı 1, Haziran 1987, s.101 – 104, yazar bu makalede genel olarak “oran” kavramına yer vermiş, sadece şekil itibariyle değil imtiyazlı payların sermayedeki yüzdeleri ile oydaki imtiyaz miktarları arasındaki oran itibariyle de inceleme yapmak gerektiğini belirtmiştir.

⁵⁹ KARAHAN, s.10; SULUK, s.28

sisteminde oyda imtiyazlı paylar ya kaldırılmış ya da ihraçları sınırlamalara tabi tutulmuştur. Türk hukukunda ise TTK, oyda imtiyazlı pay ihracını sınırlayan herhangi bir açık hüküm içermemektedir. TTK m. 373/f.1 her paya “en az” bir oy hakkı tanınabileceğini söyleyerek alt sınırı belirtmiş fakat üst sınır hakkında bir belirleme yapmamıştır. Bu durumda afaki iyiniyet kurallarının bir üst sınır oluşturulabileceği savunulabilir⁶⁰. Çoğunluğun hakimiyetini kötüye kullanması ve azınlığı bilinçli olarak zarara uğratma amacı gütmesi halinde iyiniyet ilkeleri zedelenmiş olacaktır ve bu yönde imtiyaz ihraç etmeye yönelik esas sözleşme değişikliklerine ilişkin kararlar iptal edilebilir niteliği haiz olacaktır. Aynı şekilde BK m.19 ve 20 de oyda imtiyaz bakımından bir üst sınır teşkil etmektedir⁶¹.

Ancak Tasarı'nın 479. maddesi yürürlükte olan TTK'dan farklı olarak oyda imtiyazı, en çok onbeş oy hakkı ile sınırlandırmıştır. Ancak Tasarı'da sınırlamanın kurumsallaşmanın gerektirdiği veya haklı bir sebebin varlığının ispatlandığı durumlarda uygulanmayacağı kaleme alınmıştır. Ayrıca Tasarı'da esas sözleşme değişikliği, işlem denetçilerinin seçimi, ibra ve sorumluluk davası açılması kararlarında oyda imtiyazın kullanılmayacağı düzenlenmiştir. Son olarak Tasarı'nın gerekçesinde oyda imtiyazın istisnai bir uygulama olması gerektiği de vurgulanmıştır.

D.Diğer Hususlarda İmtiyaz

TTK m.401 paylara tanınabilecek imtiyazları sınırlı biçimde saymamıştır, TTK m. 401'e göre paylara çeşitli konularda imtiyaz tanınabilir; intifa senedi, tahvil ve diğer menkul değerler almada, anonim ortaklığın bir iştirakine ait yeni payı iktisap hakkını kullanmada ve yönetim kurulu üyeliği veya denetçilik için aday göstermede tanınan imtiyazlar bu şekildedir. Bunlardan en sık rastlanılan yönetim kurulu üyeliği veya denetçilik için aday gösterme konusunda tanınan imtiyazlardır. Genel kurul, kural olarak imtiyazlı pay sahiplerinin yapacakları teklifle bağlıdır. Genel kurul, imtiyazlı pay sahiplerinin gösterecekleri adayı seçeceklerdir. Genel kurul, ancak haklı sebeplerin varlığı halinde bu teklifle bağlı olmaktan kurtulur⁶². Bu konuda dikkat edilmesi gereken nokta yönetim kurulu seçiminin genel kurulun devredilemez yetkileri arasında yer almasında yatar. Bu açıdan, yönetim kurulu için aday göstermede verilecek imtiyaz ile genel kurulun yönetim kurulu seçmek konusundaki

⁶⁰ **SULUK**, s.84

⁶¹ **KARAHAN**, s.97; **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.464

⁶² **KARAHAN**, s.129

devredilemez yetkisi arasındaki denge iyi oturtulmalıdır. 3 kişilik yönetim kuruluna imtiyazlı payların 3 aday göstermesi durumunda genel kurulun yönetim kurulunu seçmesi ancak şeklen olabilecektir, burada asıl seçimi imtiyazlı pay sahipleri yapmış olacaklardır ki bu halde genel kurul, yönetim kurulu seçme konusundaki yetkisini devretmiş olacak ve bu durum da TTK m.312'ye aykırılık teşkil edecektir. Bu nedenle, yönetim kuruluna aday göstermede imtiyazlı payların, seçilecek aday sayısından makul ölçüde fazla aday göstermeleri yerinde olacaktır⁶³.

II-İMTİYAZLI PAYLAR GENEL KURULU

TTK, imtiyazların korunması için özel hükümler öngörmüştür. TTK, imtiyazlı pay gruplarının korunmalarını sağlamak amacıyla “imtiyazlı paylar genel kurulu”na (“İPGK”) yer vermiştir. Her imtiyazlı grubun bir İPGK'sı vardır. İmtiyazlı pay grubu/grupları esas sözleşmede öngörülünce İPGK kendiliğinden oluşur, yoksa bunlar hakkında esas sözleşmede ayrıca hüküm bulunmasına gerek yoktur. İPGK bir iç organdır. Bu açıdan kısmen genel kurula benzer. Kanuni bir iç organ olduğu için esas sözleşme ile kaldırılamaz. Bu yoldaki esas sözleşme hükümleri geçersizdir. Aşağıda ilk olarak imtiyazların korunması bakımından TTK'nın öngördüğü İPGK sistemi genel olarak incelenecek, daha sonra İPGK'nın yapısı incelenerek, İPGK'nın toplanma nisabı, toplanma şekli, İPGK kararlarının hükümsüzlüğü gibi konular irdelenecektir.

1.İMTİYAZLARIN KORUNMASI BAKIMINDAN İPGK

A.Genel Kurul Kararının İmtiyazları İhlal Etmesi

TTK'nın imtiyazların korunmasına yönelik olarak öngördüğü genel kural 389.maddesinde yer almaktadır. TTK m.389 aşağıdaki şekildedir:

“Umumi heyetçe esas mukavelenin değiştirilmesine dair verilen karar imtiyazlı hisse senedi sahiplerinin haklarını ihlal edecek mahiyette ise bu karar, adı geçen pay sahiplerinin yapacakları hususi bir toplantıda verecekleri diğer bir kararla tasdik olunmadıkça, infaz edilemez. Bu heyeti idare meclisi veya murakıplar toplantıya

⁶³ Fahiman **TEKİL**, Anonim Şirketler Hukuku, 2. Bası, İstanbul, 1998, s.412. Yazar seçilecek aday sayısından en az bir kat fazlasının genel kurula aday olarak sunulmasının gerektiğini belirtmektedir.

çağırma mecburdur. Heyet azasından herhangi birisi de çağırabilir. Bu hususi toplantıda müzakere ve karar nisabı, 388 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları hükümlerine tabidir.”

Yukarıda yer verilen maddeden de anlaşılacağı üzere, genel kurulun esas sözleşmeyi değiştirmeye yönelik kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise, bu karar adı geçen pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda alacakları bir kararla onanmadıkça infaz edilemez.

Söz konusu madde verilen imtiyazların genel kurul kararıyla kolayca geri alınmasını veya kısıtlanmasını önlemek için getirilmiştir. Genel kurul, imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlarını kısıtlayan veya bu imtiyazları geri alan bir esas sözleşme değişikliğini kabul ettiğinde, söz konusu esas sözleşme değişikliğine dair karar, ilgili imtiyaz sahiplerinin oluşturduğu kurul tarafından kabul edilmedikçe infaz edilemeyecektir. Görüldüğü üzere, madde İPGK'nın onayını “infaz edilme” için aramıştır, “geçerlilik” için aramamıştır. Buradan da anlaşılacağı üzere İPGK onayının alınmamış olması genel kurul kararının geçerliliğini etkilemeyecektir, bu nedenle İPGK onayının alınmamış olması nedeniyle açılacak davalar reddedilecektir. İPGK onayının alınmaması genel kurul kararının infaz edilmesine engel teşkil edecektir. Bu nedenle henüz ilgili İPGK onayı alınmamış olan genel kurul kararının infazına yönelik her işlem iptali kabil niteliği haiz olacaktır. Böyle bir genel kurul kararı İPGK onayı alınmamışken tescil edilirse söz konusu tescil işlemlerinin iptali için açılan dava kabul edilmelidir. Yargıtay içtihatları da bu yöndedir:

Bu sebeple davalı Ticaret Sicil Memurluğu'nca davalı şirketin tescil isteminin henüz infaz olanağı kazanmadığından bahisle reddi gerekirken, kabulü doğru olmadığı gibi, öğretilerdeki bir kısım aksi yöndeki görüşe rağmen (Bkz.Prof.Dr.Erdoğan Moroğlu, Anonim Ortaklıklarda Esas Sermaye Artırımı, 2.Baskı, Sh.79)bilahare, yani esas davanın açılmasından sonra imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunca tasdik işleminin yapılmış olması da tescil tarihi ile imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunun yapıldığı tarih arasındaki dönem bakımından, yolsuz tescili geçerli hale getirmez ve bu sebeple de davanın konusuz kaldığından söz edilemez. Bu itibarla, davacı vekilinin bu yöne

ilişkin temyiz itirazının kabulüyle hükmün davacı yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir⁶⁴.

Konuyla ilgili olarak Yargıtay'ın 11. HD'nin başka bir kararı ise şöyledir:

Yukarıda ifade edildiği gibi üstün pay sahiplerinin özel kurul kararı, sermaye arttırılmasına ilişkin genel kurul kararının geçerlik şartı olmayıp bekletici, infazı durdurucu koşuldur. Nitekim bu gibi hallerde idare meclisi veya denetçiler üstün pay sahiplerini toplantıya çağırmağa mecbur oldukları gibi, bu özel kurulun herhangi bir üyesi de çağırıcı olabilir. (Türk Ticaret Kanununun 389. maddesi) Davacı bu yola başvurmuş değildir. O halde sermayenin arttırılması ile ilgili genel kurul kararı geçerli bulunduğundan, bunun iptalini değil, infazına olanak veren işlemlerin iptalini isteyebilir. Bu itibarla mahkemenin red kararı sonucu itibari ile doğru görülmüştür⁶⁵.

B.Genel Kurul Kararının “İlgili” İPGK Tarafından Onaylanması

Esas sözleşme ile birçok değişik türde imtiyaz bir arada tanınmış olabilir. Bir anonim ortaklığın esas sözleşmesinde belirli paylara oyda imtiyaz tanınmışken başka paylara da karda imtiyaz tanınmış olabilir. Esas sözleşmeyi değiştirmeye yönelik genel kurul kararı ise bu imtiyazların hepsini birden etkilemiyor olabilir. TTK m.389, hangi imtiyazlar etkilendiyse ilgili imtiyazların sahiplerinin onayının alınmasını aramıştır. TTK m.389'un ilk cümlesi “*Umumi heyetçe esas mukavelenin değiştirilmesine dair verilen karar imtiyazlı hisse senedi sahiplerinin haklarını ihlal edecek mahiyette ise bu karar, adı geçen pay sahiplerinin yapacakları hususi bir toplantıda verecekleri diğer bir kararla tasdik olunmadıkça, infaz edilemez*” demektedir. Bu cümlede yer alan “adı geçen pay sahipleri” kelimeleri yukarıda bahsedilen durumun hukuki dayanağını oluşturmaktadır. Bu durum Yargıtay kararları ile de desteklenmektedir.

Sorun, ilgili pay sahiplerinin oluşturacağı kurulların nasıl belirleneceğinde yatmaktadır. Bir anonim ortaklıkta A grubu payların yönetim kuruluna 3 aday gösterme hakkı, B grubunun 5 aday gösterme hakkı, C grubunun ise 7 aday gösterme hakkı olduğu bir durumda, A ve B gruplarının yönetim kuruluna aday göstermede imtiyazlarının kaldırılmasına yönelik bir esas sözleşme değişikliği yaptıklarında İPGK, A ve B gruplarından mı oluşacaktır

⁶⁴Yargıtay 11 HD. E.2004/11672 K.2005/10136 (www.kazanci.com.tr)

⁶⁵ Yargıtay 11 HD. E.1975/1516 K.1975/3138 (www.kazanci.com.tr)

yoksa A ve B grupları ayrı ayrı mı toplanacaktır? TTK m.389'un lafzı, hakları ihlal edilebilecek olan imtiyazlı pay sahiplerinin toplanacağını söylemektedir. Ancak maddenin sadece metnine bağlı kalmak maddenin amacına aykırı sonuçlar doğurabilecektir. Yukarıda verilen örnekte B grubu paylar, C grubu payların sahiplerinin kontrolündeysen ve B grubu payların sahiplerinin sayısı İPGK toplantısında karar nisabını oluşturmaya yetecek çoğunluktaysa A ve B gruplarının birlikte toplanması halinde B grubu paylarının sahipleri oluşturacakları çoğunlukla A grubu payların sahiplerinin imtiyazlarının ellerinden alınmasını sağlayabilirler ki bu durumda yönetim kuruluna aday gösterme hakkında imtiyazlı olan paylar sadece C grubu paylar olacaktır. Bu şekilde bir durumda ise TTK'nın imtiyazlı pay sahiplerini koruma amacı tam anlamıyla yerine getirilmiş olmaz. Bütün imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlarının korunması için her grup kendi arasında bir İPGK oluşturmalıdır. Bu durumda her grup sadece kendi menfaatlerini ilgilendiren bir karar verme imkanına sahip olabilecektir.

C. Esas Sermaye Artırımına İlişkin Genel Kurul Kararının Onaylanması

TTK m.389 İPGK'nın ne zaman toplanacağına dair genel bir düzenleme getirmiştir. TTK m.391 ise esas sermaye artırımı halinde toplanacak İPGK hakkında hüküm koyarak daha özel bir düzenlemeye yer vermiştir. TTK m.391 aşağıdaki şekildedir:

“Esas sermayeye karşılık olan hisse senetlerinin bedelleri tamamen ödenmedikçe, umumi heyet yeni hisse senetleri çıkarmak suretiyle sermayenin artırılmasına karar veremez. Muhtelif imtiyazları haiz mütaaddit nevi hisse senedi sahipleri mevcut olduğu takdirde, umumi heyetin kararından ayrı olarak adı geçen nevilere her birine ait hisse senedi sahiplerinin de hususi bir toplantı yaparak karar vermeleri şarttır. 389 uncu maddenin iki ve üçüncü cümlesi hükümleri bu toplantılar hakkında da tatbik olunur.”

Yukarıdaki maddeden de anlaşılacağı üzere, TTK m.391 esas sermaye artırımı hallerinde imtiyazların ihlal edilip edilmediğinin araştırılması şart koşmamaktadır. Bunun nedeni, esas

sözleşme artırımı hallerinde her türlü imtiyazın bir şekilde etkileneceğinin kabul edilmiş olmasıdır⁶⁶.

Her türlü esas sermaye artırımında da İPGK onayına gerek olup olmadığı incelenmelidir. Esas sermaye, yedek akçelerin ve yeniden değerlendirme fonunun esas sermayeye dönüştürülmesiyle de artırılabilir. Bu durumda anonim ortaklığın malvarlığında büyüme olmaz. Anonim ortaklık esas sermayenin artırılması için mevcut pay sahiplerinin veya yeni kişilerin getireceği sermayeye ihtiyaç duymayacaktır, ortaklığa aynı veya nakdi nitelikte yeni katılma yapılmayacaktır⁶⁷. Yedeklerden yapılan esas sermaye artırımlarında ihraç edilen yeni paylara gratis paylar; eğer bu suretle artırmada yeni paylar çıkarılmayıp eski payların itibari değeri artırılıyorsa buna da itibari değer in gratis yükselmesi denilir⁶⁸. Esas sermayenin bu şekilde yedeklerden artırılması halinde İPGK onayına gerek olup olmayacağına dair bir karara varmak için itibari değerin gratis yükselmesi ve gratis pay ihracı durumlarını ayrı ayrı incelemekte fayda vardır.

İtibari değerin gratis yükselmesinde her payın itibari değeri yükselir fakat yükselen kısım için pay sahiplerinin bir katkıda bulunmasına gerek olmaz. Yükselen değer, anonim ortaklığın kendi özvarlığından karşılanır. Bu durumda payların itibari değeri yükseltilerek esas sermaye artırıldığı için pay sayısında da bir farklılık, bir artma olmaz. İPGK onayının gerekip gerekmediğine de bu açıdan bakmak yararlı olacaktır. Bahsedildiği üzere pay sayısında herhangi bir değişiklik bir artma olmayacaktır. İmtiyazlı payların ve adi payların sayısı ve birbirlerine oranları aynı kalacaktır. Bu durumda itibari değerin gratis yükselmesi ile sermaye artırımının imtiyazlı payların imtiyazlarını ihlal etmesi söz konusu olamaz. Bu nedenle, itibari değerin gratis yükselmesi ile esas sermaye artırımı yapılması yolunda İPGK onayı aranmamalıdır.

Esas sermayenin gratis pay ihraç edilerek artırılmasında ise durum itibari değerin gratis yükselmesinde olduğundan daha karışıktır zira burada her ne kadar bedelsiz de olsa yeni pay ihracı söz konusudur. Bu durumda çözülmesi gereken sorun yeni ihraç edilen gratis payların hepsinin adi pay olarak mı ihraç edileceği yoksa imtiyazlı paylara eklenecek gratis payların kendiliğinden imtiyazlı hale gelip gelmeyeceği noktasında yatmaktadır. Bu sorunu çözmek için gratis payların niteliklerini incelemekte yarar vardır. Özvarlıktan yapılan artırım

⁶⁶ KARAHAN, s.162

⁶⁷ TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu), s.743

⁶⁸ TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu), s.538

sonucunda, o ana kadarki pay yerine, otomatik olarak, yeni oluşan pay hakkı ile artmış olarak eski pay geçer. Başka bir deyişle, sermaye artırımının bu yolla yapılması halinde, artırımın kesinleşmesi ile eski pay yerine eski pay + yeni gratis (bedelsiz) payları edinme hakkı kendiliğinden geçmiştir. Bu sebeple bu paylar, fonun sermayeye eklendiği tarihte pay sahibi olanlara oransallık ilkesine göre verilir⁶⁹. Bu açıdan bakıldığında, yeni ihraç edilip eski paya eklenen gratis payların da eski payın sahip olduğu haklara sahip olması gerektiği, yeni oluşan payın eski payla aynı nitelikte olması gerektiği de görülebilir. Yargıtay 2.HD'nin 15.12.1970 tarihli E.5509-K.6657 sayılı kararı⁷⁰ da bu görüşü destekler niteliktedir. Anılan kararda;

“Davacı M.K.’nin 464. maddesi gereğince kendisine ölüme bağlı tasarrufla irât tahsis edilen kişidir. Kanunda açık hüküm bulunmadığına göre, uyuşmazlık halinde benzer müessese olan intifa hakkı ile ilgili hükümlerden faydalanmak icap eder. M.K.’nin 722. maddesi anlaşmazlığın çözümüne ışık tutacak niteliktedir. Bu madde ile kanun koyucu, intifa hakkı sahibinin istifade imkânını genişletmek amacını gütmekte, hatta muntafi olan hakkının dahi avdetini mümkün kılmakta olup, bu koruyucu hükmün irât alacaklısı hakkında da uygulanması gerekmektedir. Zaten 7.2.1968 günlü 18/2 sayılı içtihadı birleştirme kararının takip ettiği gaye de bu istikamettir. Onun için Bankanın sermaye arttırımı suretiyle çıkardığı bedava hisse senedinin kuru mülkiyetinin mansup mirasçıya, bu senetler ister bankanın eski hisse sahiplerine bir at’feti isterse dağıtılmayan kârın bir karşılığı olarak verilmiş olsun, her halde neması da irât vasiyetlisine ait olacaktır”

denilmektedir. Bu karardan da anlaşılacağı üzere intifa hakkı doğrudan doğruya gratis paylar üzerinde de devam eder. Aynı şekilde rehin hakkı ve diğer aynı haklar da gratis paylar üzerinde aynen devam eder, özel bir kurma işlemi gerekmez⁷¹. Özel bir kurma işlemi olmadan aynı haklar dahi gratis payların üzerinde devam ediyorken aynı çözümü imtiyazlı paylar için benimsemek yerinde olmayacaktır. Gratis payların imtiyazlı paylar için doğrudan imtiyazlı olarak doğacağını benimsemek diğer adi payların haklarına da zarar vermeyecektir zira paylar oransallık ilkesine göre dağıtıldığından imtiyazlı paylar ve adi paylar arasındaki oran devamlı olarak aynı kalacaktır. Konuyu bir örnekle daha açık hale getirmek gerekirse; 100 payı olan bir anonim ortaklıkta 50 payın her birine 4 oy hakkı verilerek oyda imtiyaz tanındığı bir

⁶⁹ **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.538

⁷⁰ www.kazanci.com.tr

⁷¹ **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.539

durumda esas sermaye özvarlıklar kullanılarak iki katına çıkartılmak istendiğinde 100 yeni gratis pay ihraç etmek gerekecektir. Söz konusu gratis payların 50sinin yine imtiyazlı olarak doğacağı düşünülürse son duruma bakılıp ilk durumla karşılaştırıldığında ilk durum ve son durum arasındaki oranların değişmediği görülebilecektir. Gerçekten de verilen örnekte ilk durumda imtiyazlı pay sayısı (50) x verilen oy hakkı (4) / adi pay sayısı (50) x oy hakkı (1) = $200 / 50 = 4$ olacaktır, yeni durumda ise yeni gelen gratis imtiyazlı paylar ile birlikte eski imtiyazlı payların sayısının toplamı (50 + 50) x verilen oy hakkı (4) / yeni gelen gratis adi paylar ile birlikte eski adi payların sayısının toplamı (50 + 50) x oy hakkı (1) = $400/100 = 4$ olacaktır. Görülebileceği üzere oranlar arasında hiçbir fark olmamıştır. Bu durumda adi payların durumlarında bir değişiklik olmadığı, kendilerinin aleyhine bir durumun ortaya çıkmadığı açıkça görülebilir. Aynı örnek bize imtiyazlı payların imtiyazlarının da ihlal edilmediğini göstermektedir. İmtiyazlı payların sonuç olarak oy vermede sahip oldukları oran aynı kalmaktadır ki önemli olan da oy vermedeki orandır. İmtiyazlı payların imtiyazlarının ihlal edilmediği bu şekildeki bir sermaye artırımının infazı için de İPGK'nın onayını aramak yerinde olmayacaktır.

TTK m. 391 esas sermayenin artırılması konusunda bu şekilde bir ayrıma gitmemiş, her türlü esas sermaye artırımını kapsayan genel bir hüküm getirmiş ve İPGK onayını aramıştır. Daha önce de belirtildiği üzere TTK'nın bu düzenlemedeki amacı esas sermayenin artırılmasının her şekilde imtiyazları etkileyeceğini kabul etmesidir. TTK'nın bu şekilde bu konuda bir karine kabul ettiği söylenebilir. Ancak karineler aksi ispat edilebilen kurumlardır. Bu durumda, esas sermayenin özvarlıktan karşılanarak artırıldığı yukarıda bahsedilen durumlarda, İPGK onayı alınmadan tescil edilen bu şekildeki bir esas sermaye artırımının hukuka uygun olarak infaz edildiğini kabul etmek gerekir. Tescilin iptaline ilişkin bir davada ise MK m.2'ye dayanılarak iyi niyet savunması yapmak lazım gelir zira kimsenin hakkının ihlal edilmediği bir durumda sadece şekli bir koşul nedeniyle sermaye artırımının infaz edilemeyeceğini ileri sürmek kanunun amacına aykırılık teşkil edeceği gibi belirli bir gruba anonim ortaklığın yönetiminde gereğinden fazla söz hakkı tanıyacaktır. Yine de İPGK toplanmış ve yukarıda anlatılan şekilde yapılmış esas sermaye artırımına onay vermemişse, objektif iyi niyet kurallarına aykırılığa dayanılarak söz konusu İPGK kararının hükümsüzlüğü istenebilmelidir.

Kayıtlı sermaye sistemini benimsemiş olan anonim ortaklıklarda ise durum daha farklıdır. SerPK m.12 kayıtlı sermaye sistemini hüküm altına almaktadır. Buna göre anonim

ortaklığın bir çıkarılmış sermayesi ve bir de tavan sermayesi bulunmaktadır. Belirlenmiş tavan sermayeye kadar yönetim kurulu, TTK'daki hükümlere bağlı kalmaksızın sermaye artırabilmektedir. Bu durumda imtiyazların nasıl korunacağı incelenmesi gereken bir husustur. TTK m.391 genel kurulun sermaye artışına ilişkin kararlarından bahsetmektedir. SerPK ise İPGK onayına ilişkin bir hüküm içermemektedir. Kayıtlı sermaye sisteminde tavan sermayenin belirlenmesi TTK anlamında gerçek bir sermaye artışı değildir, sermaye artışı ise genel kurul tarafından değil yönetim kurulu tarafından yapılmaktadır. Bu durumda, imtiyazların korunması için ya sermaye artışına ilişkin her yönetim kurulu kararı infaz edilebilmek için İPGK'nın onayına tutulacak, ya da tavan sermayenin belirlenmesine ilişkin genel kurul kararı İPGK'nın onayına tutulup yönetim kurulu kararları İPGK onayı olmaksızın infaz edilecektir. Sermaye artırımına ilişkin her yönetim kurulu kararını İPGK onayına tabi tutmaktansa, tavan sermayenin belirlenmesine ilişkin genel kurul kararını İPGK onayına tabi tutmak daha yerinde olacaktır. Tavan sermayeyi belirlemeye ilişkin genel kurul kararı İPGK onayına sunulacak, tavan sermayeye onay veren İPGK ise bundan sonra yönetim kurulu tarafından yapılacak tüm sermaye artırımlarına da önceden izin vermiş olacaktır. Bu durum SerPK m.12/f.5'e de uyacaktır. Söz konusu madde hükmü uyarınca *“Yönetim kurulunun; imtiyazlı veya itibari değerinin üzerinde hisse senedi çıkarılması, pay sahiplerinin yeni pay almak haklarının sınırlandırılması konularında veya imtiyazlı hisse senedi sahiplerinin haklarını kısıtlayıcı nitelikte karar alabilmesi için; esas sözleşme ile yetkili kılınması şarttır”*. Bu maddeden de anlaşılacağı üzere esas sözleşme ile yetkili kılınması halinde yönetim kurulu imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını kısıtlayıcı nitelikte karar alabilmektedir. Tavan sermaye belirlendikten sonra yönetim kurulunun yapacağı sermaye artırımlarının imtiyazlı payların imtiyazlarını etkileyeceği doğrudur. Ancak tavan sermayenin belirlenmesine veya değiştirilmesi de bir esas sözleşme değişikliği ile olacaktır ve bu esas sözleşme değişikliği ile yönetim kuruluna bu yönde kısıtlama yapabilme yetkisi de doğrudan verilmiş olacaktır. Bu durumda nasıl SerPK m.12/f.5 hükmüne göre yönetim kurulunun aldığı imtiyazları kısıtlayıcı kararlar için İPGK onayı aranmıyorsa burada da yönetim kurulunun yaptığı sermaye artırımının infaz edilebilmesi için İPGK onayı aranmayacaktır. Bu noktada Yargıtay 11. HD'nin 18.12.1997 tarihli, E.1992/3281 K.1997/9352 sayılı kararını⁷² incelemekte fayda vardır. Söz konusu kararda Yargıtay aşağıdaki şekilde hüküm vermiştir:

“ ...

⁷² www.kazanci.com.tr

Ancak, kayıtlı sermayenin benimsenmiş olduğu anonim ortaklıklarda ise, TTK'nin 389. maddesinin uygulanması söz konusu değildir. Çünkü, kayıtlı sermaye sistemi kabul edilen anonim ortaklıklarda, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlali hali 2499 sayılı yasanın 12. maddesinin 5. fıkrasında özel bir düzenlemeye bağlı tutulmuştur. Bu fıkra da aynen, "yönetim kurulunun; imtiyazlı veya itibari değerinin üzerinde hisse senedi çıkarılması, pay sahiplerinin yeni pay almak haklarının sınırlandırılması konularında veya imtiyazlı hisse senedi sahiplerinin haklarını kısıtlayıcı nitelikte karar alabilmeleri için, esas sözleşme ile yetkili kılınması şarttır" denmektedir. Bu düzenleme biçimine göre, tavan sermayenin artırılması değil, yönetim kurulunca, başlangıç sermayesi ile tavan sermaye arasındaki artırımlarda ve anılan maddedeki hallerde imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edilebileceği gösterilmiştir. Öte yandan, kayıtlı sermaye sistemine ilk geçişte, imtiyazlı pay sahiplerinin hakları yönünden, bu imtiyazlı pay sahiplerinin oluşturduğu özel kurulun kararına gerek olup olmadığı tartışılabilir ise de, kayıtlı sermayeye geçişten sonra tavan sermayenin her artışında, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlali düşünülemeyeceği için, özel kurulca bir onama kararına gerek bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Kaldı ki, tavan sermayenin artırılması, fiili bir sermaye artırımını da değildir. Kayıtlı sermaye sisteminde, sermayenin fiili arttırılışı ise, yönetim kurulu kararı ve bunun uygulanması ile oluşacaktır. Ve bu halde, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlali söz konusu olabilecektir. Şu halde, kayıtlı sermayede genel kurulca tavan sermayenin artırılması kararı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edemez. Hal böyle olunca da, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun bir tasdikine gerek kalmaz.

... „73

Yargıtay yukarıda yer verilen kararında genel kurulca tavan sermayenin artırılması kararının imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmeyeceğini bu nedenle tavan sermayenin artırılmasına ilişkin genel kurul kararının İPGK tarafından onaylanmasına gerek olmadığına hükmetmiştir. Ancak Yargıtay yine aynı karar içerisinde, bu sonuca varmadan önce, “Öte yandan, kayıtlı sermaye sistemine ilk geçişte, imtiyazlı pay sahiplerinin hakları yönünden, bu imtiyazlı pay sahiplerinin oluşturduğu özel kurulun kararına gerek olup olmadığı tartışılabilir

⁷³ Yargıtay 11 HD E.1992/3281 K.1997/9352 T.18.12.1997 (www.kazanci.com.tr)

ise de kayıtlı sermayeye geçişten sonra tavan sermayenin her artışında, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlali düşünülemeyeceği için ...” de demektedir. Yargıtay, görülebileceği üzere, kayıtlı sermaye sistemine ilk geçişte İPGK onayının aranmayacağı hakkında açık bir hükme varmasa da, olumsuz görüş de vermemiştir. Yargıtay’ın kayıtlı sermaye sistemine ilk geçişle tavan sermayenin sonradan artırılmasını ayırarak incelemesi de kayıtlı sermaye sistemine geçişte İPGK onayının alınması gerektiği yönünde kanaat olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ancak, kayıtlı sermayeye ilk kez geçilip tavan sermayenin ilk kez belirlenmesinde İPGK onayı arandığı halde tavan sermayenin artırılmasında İPGK onayı aramamak çelişkili bir tutum arz edecektir. Yukarıda da bahsedildiği üzere tavan sermayenin artırılmasını yönetim kuruluna imtiyazları sermaye artırımını ile kısıtlayabileceği yönünde verilen bir yetki olarak yorumlamak gerekir. Yönetim kuruluna esas sözleşme ile verilen bu şekilde bir yetkinin de TTK m.389’a ve İPGK onayına tabi olduğu açıktır⁷⁴.

2. İPGK’NİN YAPISI

A. İPGK Toplantısına Çağrı

a) Çağrıda Bulunabilecek Kişiler

TTK m.389 İPGK’yı toplantıya çağırmaı yönetim kurulu ve denetçilerin bir yükümlülüğü olarak göstermiş, İPGK üyelerinin de toplantıya çağrıda bulunabileceğini belirtmiştir. Görülebileceği üzere, İPGK’yı toplantıya çağırmaı yönetim kurulu ve denetçiler için bir yükümlülükken İPGK üyeleri için bir haktır. Bu durumda İPGK’yı toplantıya çağırılmaktan dolayı yönetim kurulu veya denetçilerin sorumluluğu doğabilecekken, İPGK üyeleri toplantıya davette bulunmaktan dolayı sorumlu tutulmazlar⁷⁵.

TTK m.389 İPGK toplantısına davet konusunda yönetim kurulu, denetçiler ve İPGK üyelerine yetki vermekle birlikte toplantıya davet açısından bir öncelik sıralaması yapmamıştır. Bu durumda, İPGK üyeleri yönetim kurulu veya denetçilerden önce toplantıya davette bulunabilirler. Kanunda bir öncelik sıralamasına yer verilmemiş olması karışıklıklara neden olabilir. Yönetim kurulu veya İPGK üyeleri birbirlerine çok yakın zamanlarda İPGK toplantısına davette bulunmaları halinde İPGK üyelerinin hangi davete riayet edecekleri konusunda bir tereddüt oluşabilir. Bu şekilde bir durumda tarih bakımından önce yapılan

⁷⁴ **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.467

⁷⁵ **KARAHAN**, s.142-143

davete riayet edilmesi yerinde olacaktır⁷⁶ zira nasıl pay sahipleri ilanı bilmediklerini ileri sürüp genel kurula gelmemelerine mazeret gösteremiyorlarsa, imtiyazlı pay sahipleri de İPGK'nın toplantıya çağrıldığını bilmediğini iddia edemez. Bu durumda imtiyazlı pay sahipleri ilk toplantı ilanı yapıldığı zaman bu ilanı biliyor sayılacaklardır ve de ilk önce duymuş olarak kabul edildikleri söz konusu ilana icabet etmeleri de mantık gereğidir. Kanunun bir öncelik sırası göstermemiş olması nedeniyle çıkabilecek sorunlar bu şekilde çözülebilecek olsa da açık bir sistem getirilmesi yerinde olacaktır.

Tasarı'da bu duruma açıklık getirilmiştir. Tasarının 454.maddesi İPGK'yı düzenlemektedir. Bu maddenin ikinci fıkrasına göre "*Yönetim kurulu en geç genel kurul kararının ilân edildiği tarihten itibaren bir ay içinde özel kurulu toplantıya çağırır. Aksi halde, her imtiyazlı paysahibi yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere onbeş gün içinde bu kurulun toplantıya çağırılmasını yetkili mahkemeden talep edebilir*". Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere Tasarı, İPGK'yı toplantıya çağırma konusunda yönetim kuruluna öncelik vermiştir. Yönetim kurulunun İPGK'yı çağırma konusunda bir yükümlülüğü bulunmaktadır. Yönetim kurulu bu yükümlülüğünü gerekli süre olan bir ay içerisinde kullanmadığı durumda, imtiyazlı pay sahiplerine onbeş gün içerisinde İPGK'yı toplantıya davet etme yetkisi verilmiştir.

b) Toplantıya Çağrı Süresi

TTK'da İPGK'yı toplantıya çağırma konusunda azami bir süre öngörülmemiştir. Toplantıya çağrı yapılması için bir süre öngörülmediğinden çağrı yapılmaması durumunun nasıl çözüleceğine dair de herhangi bir kanuni düzenleme yapılmamıştır. Gerçekten de imtiyazlı payların imtiyazlarını ihlal edecek bir esas sözleşme değişikliği yapıldığı durumda İPGK'nın toplanmaması halinde söz konusu esas sözleşmenin akıbetinin ne olacağına dair kanunda açık bir düzenleme yapılmamıştır. Bu şekilde bir düzenleme olmaması nedeniyle mevcut düzenleme kullanılacak ve İPGK onayı olmadığı sürece esas sözleşme değişikliğine dair genel kurul kararı infaz edilemeyecektir. Ancak infaz edilmeme durumu da sınırsız değildir. İPGK'nın toplanmaması nedeniyle genel kurul kararının infaz edilememesi durumuna MK m.2 sınır oluşturur. Yönetim kurulu, denetçiler veya imtiyazlı pay sahiplerinden biri İPGK'yı toplantıya çağırمامışsa, olayın niteliğine göre belirli bir süre geçtikten sonra, toplantıya çağırمامaya ilişkin bu tutum imtiyazlı pay sahiplerinin söz

⁷⁶ KARAHAN, s.143

konusu olaya münhasır olmak üzere haklarından vazgeçtikleri anlamında yorumlanmalıdır⁷⁷. İmtiyazlı pay sahipleri bu süre boyunca sessiz kalıp daha sonra tescilin iptaline ilişkin dava açarlarsa da bu dava MK m.2'ye aykırı kabul edilerek reddedilmelidir. Aksi halde işlem güvenliği onarılamaz şekilde tahrip olur⁷⁸. Yargıtay'ın da bu görüşü destekleyen bir görüşü mevcuttur:

“Ancak, mirasçılık sıfatına dayanarak işbu davayı açan davacının davalı şirket ortağı olduğunu kanıtlayıcı belgeleri sunmamış olmasına, somut olarak davalı şirketin 1989-1995 yılları arasında yapılmış genel kurul toplantılarında alınmış kararlarda hangilerinin imtiyazlı pay sahipliği haklarını zedelediğinin ileri sürülmemiş bulunmasına ve 13.04.1995 tarihinde öldüğü bildirilen muris Selman Yaşar'ın hayatta olduğu sürede gerçekleşen bu genel kurul kararlarına karşı itiraz veya iptal başvurusunda bulunduğu iddia dahi edilmemiş olması karşısında MK.nun 2 nci maddesinde belirlenen iyiniyet kurallarına aykırı olarak uzun yıllar sonra açılan davanın reddi sonucu bakımından doğru görülmele onanması gerekmiştir.”⁷⁹

Tasarı'da İPGK'nın toplantıya çağırılma süresi ile ilgili açık bir düzenleme getirilmiştir. Tasarı m.454/f.2'de yönetim kuruluna genel kurulun ilan edildiği tarihten itibaren 1 ay içerisinde İPGK'yı toplantıya çağırma yükümlülüğü getirmiştir. Yönetim kurulunun bu şekilde bir çağrı yapmaması durumunda ise imtiyazla pay sahiplerine, 1 ayın bitiminden itibaren 15 gün içerisinde toplantıya çağrı yapma hakkı verilmiştir. Tasarı 454.madde 5. fıkrasıyla, çağrıya rağmen toplantının yapılmadığı hallerde genel kurul kararının onaylanmış sayılacağını hüküm altına almaktadır. Bu fıkra, çağrıya rağmen toplantının yapılmaması halinde, askıdaki durumun çok uzun sürerek işlem güvenliğinin sarsılmasını önlemeyi amaçlamaktadır. Bu fıkra toplantıya çağrı yapılmasına rağmen toplantı yapılmamasını düzenlemektedir fakat toplantıya çağrı yapılmama ihtimaline karşı açık bir düzenleme getirilmemiştir. Buna rağmen maddenin işlem güvenliğini sağlama amacı dikkate alındığında 5. fıkranın kıyasen bu duruma da uygulanması gerektiği söylenebilir. Buna göre, genel kurulun ilanından itibaren en geç 1 ay 15 gün içerisinde İPGK'nın toplantıya çağırılması

⁷⁷ **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.468

⁷⁸ **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.469

⁷⁹ Yargıtay 11 HD. E.2003/13857 K.2004/10455 (www.kazanci.com.tr)

gerektiği kabul edildiğine göre söz konusu srenin bitmesinden itibaren toplantının yapılması lazım gelen makul bir süre olaya göre belirlendikten sonra, bu srenin geçmesiyle 5.fıkroda belirlenen çözüm, yani genel kurul kararının onanmış sayılması çözümü benimsemelidir. Bu Şekilde MK m.2 gereği belirlenecek sınırdan daha da açıklığa kavuşmuş olur. Yine de Tasarı'da bu durumu da kapsayan bir fıkraya yer verilmesi, uygulamada açıklık sağlaması yönünden daha yararlı olurdu.

c) Toplantıya Davet Usulü

İPGK'ya yapılacak ağrı konusunda TTK'da özel bir düzenleme yapılmamıştır. İPGK'ya ağrı genel kurula yapılan ağrı ile birlikte yapılabileceği gibi TTK m.368'deki Őartlar yerine getirilerek ayrıca ağrı yapılabilir⁸⁰. Buna göre, ayrıca ağrı yapılmak istenen hallerde çağrının esas sözleşmede gösterilen Şekil ve surette ve her halde TTK m.37'de anılan gazete ile ilan ve toplantı günleri dahil olmamak üzere, toplantı vaktinden en az iki hafta önce yapılması gerekir. Payları nama yazılı olan pay sahipleriyle, önceden bir pay senedini ortaklığa tevdi ederek ikametgahını bildirenlere ilanla bildirim haricinde, taahhütlü mektup gönderilmesi suretiyle de toplantı günü bildirilmelidir. İPGK'yı oluşturan tüm pay sahipleri hazır bulunuyorlarsa TTK m.370 kıyasen bu duruma da uygulanır ve ağrı hakkındaki merasime riayet edilmesine gerek kalmadan İPGK toplanabilir⁸¹.

d) Toplantının Gündemi

İPGK'nın gündemi kanunla belirlenmiştir. Toplantının gündem maddesi, esas sözleşme değişikliğine ilişkin olarak ortaklık genel kurulunda verilen kararın grşlmesidir. Görüşmenin sonucu aynen onama veya red Şeklinde gerçekleşebilir ancak değiştirerek onama söz konusu deđildir⁸².

Genel kurul toplantılarında olduğu gibi, İPGK'da da gündeme bağlılık ilkesi esastır. Bu itibarla, henüz genel kurul tarafından hakkında karar alınmayan esas sözleşme değişiklikleri üzerinde görüşme yapılamaz ve karar verilemez. Bu nedenle, İPGK'nın mutlaka

⁸⁰ KARAHAN, s.143

⁸¹ KARAHAN, s.143; SULUK, s.99

⁸² KARAHAN, s.143; SULUK, s.99

esas sözleşme değişikliği hususunda karara varılan genel kurul toplantısından sonra yapılması gerekir⁸³.

e) Toplantı ve Karar Nisapları

İPGK toplantı ve karar nisapları konusunda TTK m.389 ve m.391'in yaptıkları atıflar gereği TTK m.388'in üçüncü ve dördüncü fıkraları uygulanacaktır. İPGK'nın esas sözleşme değişikliğini görüşmek için yaptığı ilk toplantıda, İPGK'yı oluşturan payların temsil ettikleri sermayenin en az yarısına sahip olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunması gereklidir. İlk toplantıda bu nisap elde edilemediği takdirde TTK m.368'deki çağrı merasimine uyulmak suretiyle en geç bir ay içinde ikinci toplantı yapılabilir. İkinci toplantıda görüşmelerin yapılabilmesi için İPGK'yı oluşturan payların temsil ettikleri sermayenin en az üçte birine sahip pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunması yeterlidir. Burada önümüze çıkan sorun ikinci toplantıda da yeterli toplantı nisabı gerçekleşmemesi ihtimaline karşı TTK'da bir düzenleme yapılmamış bulunmasıdır. Genel kurullar için bu sorunun çözümüne ilişkin olarak iki çözüm öne sürülmüştür; hakim görüşe göre ya gündemdeki konudan vazgeçilmelidir ya da birinci toplantı için aranan nisap olan ½'ye dönülmelidir⁸⁴. Bu yol genel kurul için geçerli bir çözüm teşkil etmektedir fakat bu yolun kullanılması İPGK için amaca yönelik bir çözüm sağlamaz. Yukarıda bahsedilen çözümün kabul edilmesi, esas sözleşme değişikliğinin İPGK tarafından görüşülmemesine yol açacaktır ki bu durumda esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararı infaz edilemeyecektir. İPGK, imtiyazların korunması için oluşturulmuş bir kurumdur fakat imtiyazlı pay sahiplerinin menfaati korunurken anonim ortaklığın diğer pay sahiplerinin menfaatleri de göz ardı edilmemelidir. Bu çözüm İPGK'nın toplantıya hiç çağrılmaması veya çağrılmasına rağmen toplanmaması ile aynı sonucu doğuracaktır, İPGK yine toplanıp karar verememiş olacak ve genel kurul kararının infaz edilemeyecektir. Bu durumda da azınlığın çoğunluğa tahakkümü söz konusu olacaktır ki bu da hakkın kötüye kullanılması anlamına gelecektir⁸⁵. Bu nedenle genel kurullara ilişkin verilmiş olan çözümden farklı bir çözüm bulmak yerinde olacaktır. Toplantı nisabının ikinci toplantıda da oluşmama ihtimalinde İPGK'nın toplantıya çağrılmaması veya çağrılırsa dahi toplanmaması durumu için benimsediğimiz çözümü benimsemek yerinde

⁸³ KARAHAN, s.144

⁸⁴ KARAHAN, s.144; POROY (Tekinalp/Çamoğlu), s.400

⁸⁵ KARAHAN, s.145

olacaktır. Toplantı nisabının bir türlü oluşmadığı bu gibi durumlarda dürüstlük kuralına uygun bir süre beklendikten sonra da toplantı nisabına ulaşılmazsa esas sözleşme değişikliğinin İPGK tarafından onaylandığının varsayılması gerekir. Tasarı'nın 454.maddesinin beşinci fıkrası ile de bu yönde bir çözüm benimsenmiştir.

İPGK için gerekli toplantı nisabı elde edildikten sonra ise görüşmelere geçilir ve esas sözleşme değişikliğine ilişkin karar mevcut oyların çoğunluğuyla onaylanır veya reddedilir.

Bu noktada, oylama ile ilgili bir noktaya dikkat çekmekte fayda vardır. Esas sözleşme değişikliğinin görüşüldüğü genel kurulda olumlu oy kullanmış olan pay sahipleri İPGK'da olumsuz oy kullanabilirler mi? Bu soru doktrinde tartışılmıştır. Bir görüşe göre, genel kurul toplantısının TTK m.370'in şartları yerine getirilerek yapıldığı veya ilanlı toplantı yapıp da esas sermayenin tamamının toplantıda hazır bulunduğu ve kararın oybirliği ile alındığı hallerde TTK m.389 ve m.391'e göre ayrıca toplantı yapılmasına gerek yoktur⁸⁶. Diğer görüşe göre ise, TTK m.389 ve m.391'in esas sözleşme değişikliğinin İPGK'ca onaylanmasını öngörmelerindeki amaç imtiyazlı pay sahiplerinin, genel kuruldaki psikolojiden sıyrılarak kendi yararlarını daha rahat düşünecekleri ve karar alabilecekleri bir ortamı hazırlamaktır⁸⁷. Her ne kadar ilk görüş anonim ortaklığın işleyişini daha hızlandıracak nitelikteyse de ikinci görüşü savunmak imtiyazların korunması açısından daha faydalı olacaktır. Gerçekten de imtiyazlı pay sahiplerinin kendi aralarında toplanarak kendi menfaatlerini ilgilendiren konuları görüşmeleri menfaatlerini daha rahat koruyabilecekleri bir ortam yaratılmış olması açısından yerinde olacaktır. Ancak belirtmek gerekir ki Yargıtay 09.06.1997 tarihli E.1997/2647 K.1997/4360 sayılı kararında aksi yönde hüküm vermiş, oybirliği ile alınan genel kurul kararının İPGK tarafından onaylanmasına gerek olmadığına karar vermiştir:

“ Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve her ne kadar imtiyazlı pay sahipleri kurulunun, sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararını onaması ile sermaye artırımı işleminin infazının yapılabileceği TTK.nun 391 inci maddelerinin buyurucu hükmü ve bu kurala uygulanmaması yasaya aykırı ise de, sermaye artırım kararının oybirliğiyle alındığı ve davacı imtiyazlı pay sahibinin dahi bu karara katıldığı, ayrıca

⁸⁶ **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.466

⁸⁷ **KARAHAN**, s.159

sermaye artırımına fiilen katılarak gerekli ödemelerin yapıldığı ve sermaye artırımını işleminin tescil ve ilan edildiği ve artık bu aşama ve oluşumdan sonra geriye dönülerek sermaye artırımının iptalinin istenemeyeceği anlaşılmasına göre, davacı imtiyazlı ortağın temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.”⁸⁸

Yargıtay’ın verdiği bu kararda imtiyazlı pay sahibinin sermaye artırımına fiilen katılarak gerekli ödemeleri yapmasının da etkisi olduğu düşünülebilir. Ancak kararın alınmasında bu olgunun etkisi varsa, genel kurul kararının oybirliği ile alınmasının gerekçe teşkil etmemesi gerekir, imtiyazlı pay sahibinin sermaye artırımına fiilen katılıp gerekli ödemeleri yaptıktan sonra sermaye artırımının tescilinin iptali için açacağı dava MK m.2’ye göre reddedilmelidir. Zira artık bu durumda İPGK’nın ayrıca yapılmasının sağlayacağı farklı ortam ve menfaat koruma rahatlığına da gerek kalmamıştır.

Tasarı’da ise m.454/f.4’te “*genel kurulda, imtiyazlı payların sahip veya temsilcileri, esas sözleşmenin değiştirilmesine, bir önceki fıkrada öngörülen toplantı ve karar nisabına uygun olarak olumlu oy vermişlerse ayrıca özel toplantı yapılmaz*” denilmektedir. Bu fıkradan da anlaşılacağı üzere Tasarı, İPGK için öngördüğü nisapların genel kurulda tutturulması halinde ayrıca İPGK toplantısına gerek olmadığını belirtmektedir. Bu maddenin de anonim ortaklığın işleyişini yavaşlatmamak için bu şekilde düzenlendiği düşünülebilir ancak madde bu şekliyle menfaat dengesini yeterince oturtamamakta, imtiyazlı pay sahiplerinin yeterince korumamaktadır.

B.İPGK Kararlarının Hükümsüzlüğü

a) Yokluk

Yokluk şekil ve usul açısından emredici hükümlere aykırılık halinde söz konusu olur. Örneğin toplantı için kanunun aradığı nisaplar elde edilemeden veya yetkili organ veya imtiyazlı pay sahipleri tarafından davet yapılmadan toplantı yapılmış ve karar alınmış ise İPGK kararı yoklukla malul olacaktır. Burada karşımıza İPGK toplantısında komiserin hazır bulunup bulunmaması gerekliliği ve bulunmamasının müeyyidesinin yokluk olup olmadığı sorunu çıkar. TTK’da İPGK’da komiser bulundurma zorunluluğuna ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Bu durumda bu konunun TTK’da bilinçli olarak mı düzenlenmediğinin

⁸⁸ www.kazanci.com.tr

incelenmesi gerekir. Komiser bulundurma zorunluluğuna ilişkin bir hükme bilinçli olarak yer verilmediği kabul edilirse TTK'nın İPGK için bu şekilde bir komiser bulundurulmasını zorunlu kılmayı amaçlamadığı kabul edilecek ve komiserin bulunmadığı İPGK toplantıları geçerli kabul edilecektir; aksi görüş benimsendiği takdirde, komiserin bulunmadığı İPGK toplantıları yoklukla malul olacaktır.

Yukarıda verilen açıklamalardan da anlaşılabileceği üzere TTK'da İPGK'ya ilişkin detaylı düzenlemelere yer verilmemiştir. İPGK'yı düzenleyen 389.maddede sadece genel hükümlere yer verilmiştir; İPGK'yı toplantıya kimin çağıracağı belirtilmiş fakat ağrı usulü hakkında detay verilmemiştir, toplantı ve karar nisabı hakkında genel kurul ağırlıklı toplantı nisaplarına atf yapılmakla yetinilmiş fakat toplantı nisaplarına ilişkin çıkabilecek aksiliklere karşı İPGK'ya münhasır düzenlemelere yer verilmemiştir. Buradan da anlaşılabileceği üzere, TTK İPGK toplantılarına ilişkin bıraktığı boşlukları bilinçli olarak bırakmamıştır ve uygulama bu boşlukların doldurulmasını gerektirmiştir. TTK'nın toplantıda komiser bulundurma zorunluluğuna ilişkin bir hüküm getirmemesi de aynı şekilde detaylı düzenleme getirilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle burada genel kurul toplantılarına ilişkin hükümleri kıyasen uygulamak yerinde olacaktır. Genel kurul kararının infazını engelleyebilecek kararların alınabileceği bir toplantının komiser tarafından denetlenmesi de menfaatlerin korunmasının güçlendirilmesi açısından yerinde bir tedbir olacaktır. Bu durumda, İPGK komiser olmadan toplanıp karar alırsa aldığı söz konusu karar yoklukla malul olacaktır. 07 Haziran 1996 tarihli 22720 sayılı Resmi Gazete'de ilan edilen "Sermaye şirketlerinin Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiserleri Hakkında Yönetmelik" m.8'e de uygun olacaktır zira söz konusu madde İPGK toplantılarında da komiser bulundurulmasının zorunlu olduğunu belirtmektedir. Tasarı'da da m.454/f.6 ile bu durum düzenlenmiş ve İPGK toplantılarında komiser bulundurulması zorunlu hale getirilmiştir. Kanun'daki boşluğun bu şekilde bir düzenlemeyle doldurulması yerinde olmuştur.

b) İptal

İPGK kararlarının iptali konusunda da TTK'da bir hükme yer verilmemiştir. İPGK kararlarının iptal edilip edilemeyeceği doktrinde tartışma konusu olmuştur.

Bazı yazarlara göre İPGK kararının iptali söz konusu olamaz. İPGK kararı esas sözleşme değişikliğinin onanması niteliğinde olduğundan sadece İPGK kararına dayanak olan genel kurul kararının iptali istenebilir, bu şekilde genel kurul kararı iptal edilirse İPGK kararı

da dayanaksız kalacaktır ve bu görüşü savunan yazarlara göre mesele bu şekilde çözüme kavuşacaktır.

Hakim görüşe göre ise İPGK kararının sakat olması halinde iptali mümkündür. İPGK kararının iptalinde TTK m.381 – m.384 kıyasen uygulanacaktır ve İPGK kararları genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümlere tabi olacaktır.

İPGK sistemi gözden geçirildiğinde hakim görüşe katılmanın yerinde olacağı görülebilecektir. İPGK TTK m.381 anlamında bir genel kuruldur ve bu kurulda alınan kararlar da genel kurul kararı niteliğindedir⁸⁹. Bu kurulun kararı ilgili bulunduğu genel kurul kararından ayrı ve bağımsızdır⁹⁰ ve ilgili bulunduğu genel kurul kararından ayrı olarak iptal edilebilirler⁹¹. Gerçekten de, süre açısından da İPGK kararlarının ayrı olarak iptal edilebileceğinin kabul edilmesi gerekir; İPGK kararının ancak genel kurul kararının iptali ile iptal edilebileceği kabul edilirse İPGK kararının esas genel kurul kararından 3 ay sonra alınması halinde İPGK kararındaki sakatlığın dava edilememesi gibi bir durumla karşılaşılacaktır zira genel kurul kararının iptali için dava açabilmek üzere öngörülmüş olan 3 aylık süre geçmiş olacaktır⁹². Aynı şekilde hakim görüş değil de ilk görüş kabul edilirse, İPGK'nın red kararı vermesi durumunda kimin dava açabileceği sorusuna cevap vermek mümkün olamamaktadır. Genel kurul kararına karşı olanlar denilirse onlar zaten İPGK kararının red kararı ile istediklerini elde etmişlerdir zira zaten esas sözleşme değişikliği infaz edilmemiştir; genel kurula katılanlar denilirse zaten TTK m.381 gereğince dava hakları yoktur⁹³. Bu açıdan bakıldığında İPGK kararlarının ayrı ve bağımsız olarak iptal edilebilirliklerinin kabulünün hukuken zorunlu olduğu görülebilir⁹⁴.

İPGK kararlarının iptali davasında davacının ve davalının kimler olacağı, üzerinde tartışılan bir noktadır. TTK'da açık düzenleme yapılmamış olması nedeniyle genel kurul kararlarının iptaline ilişkin maddelerin kıyasen uygulanmaya çalışılması da belirli yerlerde durumu zora sokmaktadır. Gerçekten de TTK m.381/f.1'in İPGK kararlarının iptali için uygulanmasına çok güçtür. Söz konusu fıkranın kıyasen uygulanıp İPGK kararına muhalif kalan imtiyazlı pay sahibinin iptal davası açabileceği bir an için düşünülse dahi imtiyazlı pay

⁸⁹ **KARAHAN**, s.150; Erdoğan **MOROĞLU**, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 4. Bası, İstanbul, 2004, s.168; **TEKİNALP** (Poroy/Çamoğlu), s.466

⁹⁰ **KARAHAN**, s.150; **MOROĞLU**, s.169

⁹¹ **MOROĞLU**, s.168

⁹² **KARAHAN**, s.151; **MOROĞLU**, s.169

⁹³ **KARAHAN**, s.151

⁹⁴ **MOROĞLU**, s.169

sahiplerinden bazılarının diğlerleri aleyhine haklarını kötüye kullanarak karar aldıkları durumların ortaya çıkması oldukça zordur. Her ne kadar çok teorik de olsa bu şekilde bir durumun ortaya çıkması halinde İPGK kararına muhalif kalmış olan imtiyazlı pay sahibinin gerekçeli muhalefetini tutanağa geçirip İPGK kararına karşı dava açması mümkündür. Aynı şekilde, TTK m.381/f.2-3'ün de kıyasen uygulanması mümkündür bu nedenle, yönetim kurulu ve denetçiler de dava açabilecektir.

İPGK kararlarının iptali konusunda daha sık karşılaşılabilecek olan durum, imtiyazlı pay sahiplerinin kendileri arasında ortaya çıkabilecek iyiniyet aykırılıklarında değil imtiyazlı pay sahipleri ve anonim ortaklık arasındaki iyiniyet aykırılıklarında kendini gösterecektir. Gerçekten de imtiyazlı pay sahiplerinin iyiniyete aykırı davranarak şirketin kararlarını uygulanamaz hale getirmeleri ve şirketi sürüncemede bırakmaları daha muhtemeldir. Bu durumda ise menfaati ihlal edilen anonim ortaklıktır daha özel olarak ise esas sözleşme değişikliğine olumlu oy vermiş olan pay sahipleridir. Bu durumda anonim ortaklık adına TTK m.381/f.2'ye dayanarak yönetim kurulu iptal davası açabilecektir. Aynı şekilde TTK m.381/f.3'e dayanarak yönetim kurulu üyeleri ve denetçiler de iptal davası açabilecektir. Davalı ise esas sözleşme değişikliğini onaylamayan imtiyazlı pay sahipleri olacaktır⁹⁵. Yargıtay 11. HD de 26.12.1986 tarihli E.1986/5180 – K.1986/7134 sayılı kararında⁹⁶ bu yönde hüküm vermiştir. Kararın ilgili kısmı aşağıdaki şekildedir:

“Türk Ticaret Kanununda imtiyazlı pay sahipleri kurulunun kararlarının iptalinin istenip istenemeyeceği ve iptali istenebilirse husumetin kime tevcih edileceği hususunda açık bir hüküm yoktur. Şirket Genel Kurul Kararlarının iptali, yönetim kurulu tarafından istenmesi halinde; davacı, yönetim kurulu ve davalı da şirket olur ve şirketi denetçiler temsil eder. Türk Ticaret Kanununda denetçilerin görevleri ve hangi hallerde şirketi temsil edebileceği ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir (TTK. m. 341, 353, 381/3). Bu görevler arasında denetçilerin imtiyazlı pay sahipleri kurulunu temsil edebileceğine ilişkin bir hüküm yoktur. Ayrıca, denetçilerin şirketteki azlığı da temsil edebileceğine dair bir yetkileri bulunmamaktadır. Aksine, Dairemizin kökleşen kararlarına göre, azlığın verdiği kararların iptali davasında husumetin şirkete değil, azlık sahibi olan paydaş veya paydaşlara tevcih edileceği kabul edilmiştir (Y. 11.

⁹⁵ KARAHAN, s.154; SULUK, s.112; TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu), s.467

⁹⁶ www.kazanci.com.tr

HD., 17.5.1972 gün ve 1576/2493; Y. 11. HD., 23.11.1978 gün ve 4586/5184 sayılı kararları).”

Yargıtay’ın söz konusu görüşü yerindedir. Genel kurul kararlarının iptaline ilişkin prosedürün burada uygulanması sağlıklı çözüm vermeyecektir. İPGK kararının iptali davasında husumeti kararı alan imtiyazlı pay sahiplerine yöneltmek gereklidir.

Tasarı’da konuya ilişkin açık düzenlemelere yer verilmiştir. Tasarı m.454/f.7 – f.8’de davacının yönetim kurulu, davalının ise genel kurul kararının onanmasına karşı oy kullanan imtiyazlı pay sahipleri olacağı belirtilmiştir.

Bu noktada İPGK kararının iptalinin sonucunun ne olacağını incelemekte fayda vardır. İPGK’nın red kararının iptal edilmesi, esas sözleşme değişikliğinin onaylanması için yeterli olmamaktadır. Hukuk sistemimizde söz konusu kararları iptal eden mahkemenin şirketin karar organlarının yerine geçerek esas sözleşme değişikliğini onaylama kararı verebilmesine olanak verilmemiştir. Mahkeme İPGK kararını sadece iptal ile yetinebilir; İPGK’nın yerine geçerek alınması gereken karara hükmedemez⁹⁷.

Mahkeme, İPGK kararının iptali ile birlikte iyiniyete aykırılıktan doğan zararın tazminine de hükmedebilir. MK m.2/f.2’de yer alan hakkın kötüye kullanılmaması ilkesine aykırılığın sonuçlarından biri de bu ilkeye aykırı hareket ederek başkalarına zarar veren kimselerin bu zararı tazmin etmekle yükümlü tutulmalarıdır. Oy verme ve karar alma haklarını kötüye kullanan imtiyazlı pay sahipleri de bu nedenle ortaklığa ve çoğunluk pay sahiplerine verdikleri zararlardan BK m.41 vd.’ye göre sorumludurlar⁹⁸. Mahkemenin bu şekilde tazminata hükmedebilmesi de caydırıcılık açısından yararlı olacaktır. Mahkeme, İPGK yerine geçip karar veremediği, sadece İPGK’nın kararını iptal ile yetinebileceğinden İPGK’nın aynı kararı tekrar alma ihtimali mevcuttur. Ancak mahkemenin bu şekilde tazminata hükmetmesi halinde imtiyazlı pay sahipleri, tekrar iptal edilip kendilerinin tekrardan tazminat ödemelerini gerektirecek bir kararı almakta çekineceklerdir.

⁹⁷ Erdoğan **MOROĞLU**, Anonim Ortaklıkta Çoğunluk Pay Sahiplerinin Azınlık ve İmtiyazlı Pay Sahiplerine Karşı Korunması, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt XVII, Sayı 3, Haziran 1994, s.52

⁹⁸ **MOROĞLU**, Makale, s.53

SONUÇ

Mevcut TTK'da imtiyazlı paylara ilişkin düzenleme yetersizdir. Uygulamada çıkan birçok sorun için TTK'da imtiyazlı paylara ilişkin hükümlere gitmek mümkün olmamaktadır. Bunun yerine benzer kurumlara ilişkin hükümler kıyasen uygulanarak veya kavramlar geniş yorumlanarak çözümler bulunmaya çalışılmıştır. İmtiyazlı paylara dair düzenleyici detaylı hükümlerin bulunmaması nedeniyle farklı kurumlara ait sitemlerin imtiyazlı paylara uygulanmaya çalışılması zorlama çözümlere neden olabilmektedir. Bu nedenle, imtiyazlı paylar konusunda daha açık düzenlemelere yer verilmesi gerektiği açıktır. Tasarı, bu amaçla imtiyazlı paylara ve İPGK'ya dair daha kapsamlı hükümler getirmiştir. Tasarı'daki hükümler büyük ölçüde mevcut TTK'daki boşlukları doldurmaya yöneliktir. Uygulamadaki sorunların çözülmesi amaçlanmıştır. İmtiyazın diğer paylara nazaran üstün bir hak olduğu açıkça tanımlanmış, oyda imtiyaz konusu açıkça düzenlenmiş, İPGK'yı toplantıya çağrı süresi, İPGK kararlarının iptali gibi İPGK'nın geneline ilişkin mevcut sistemde bulunmayan hükümler getirilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Tasarı'nın birçok boşluğu doldurduğu görülebilir. Tasarı'nın imtiyazlara ilişkin öngördüğü maddelerden bazıları eleştirilebilir; İPGK'nın toplantıya hiç çağrılmaması ihtimali ile ilgili olarak da açık bir hüküm sevk edilebileceği söylenebilir veya genel kurulda imtiyazlı payların %60'ının onay vermesi halinde İPGK yapılmasına gerek olmayacağı hükmünün kaldırılması gerektiği belirtilebilir. Gözden geçirilmesi gereken bu şekilde maddeler olsa da Tasarı'nın öngördüğü imtiyaz sistemi uygulamada şimdiye kadar görülmekte olan birçok boşluğu doldurması nedeniyle amacına hizmet etmektedir.

KAYNAKÇA

Abuzer **KENDİGELEN**, Anonim Ortalıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, İstanbul, 1999.

Alain **HIRSCH**, Oyda İmtiyazlı Hisse Senedine İlişkin Bir Görüş (çev. Akar **ÖÇAL**), Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt XIV, Sayı 1, Haziran 1987.

Cahit **SULUK**, Anonim Ortaklıkta Oyda İmtiyazlı Paylar, T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1996.

Erdoğan **MOROĞLU**, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 4. Bası, İstanbul, 2004.

Erdoğan **MOROĞLU**, Anonim Ortaklıkta Çoğunluk Pay Sahiplerinin Azınlık ve İmtiyazlı Pay Sahiplerine Karşı Korunması, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt XVII, Sayı 3, Haziran 1994.(Makale)

Fahiman **TEKİL**, Anonim Şirketler Hukuku, 2. Bası, İstanbul, 1998.

İsmail **DOĞANAY** Türk Ticaret Kanunu Şerhi, 1. Cilt, 4. Bası, İstanbul, 2004.

Orhan Nuri **ÇEVİK**, Anonim Şirketler, 4. Baskı, Ankara, 2002.

Oğuz **İMREGÜN**, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 12. Bası, İstanbul, 2001.

Ömer **TEOMAN**, Bir Anonim Ortaklıkta Payların Tümüne Yasada Öngörülenden Daha Fazla Hak Tanınması Ayrıcalık Yaratmak Anlamına Gelir Mi?, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt XVIII, Sayı 3, Haziran 1996.

Reha **POROY/Ünal TEKİNALP/Ersin ÇAMOĞLU**, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, İstanbul, 2003.

Sami **KARAHAN**, Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İstanbul,1991.

Şükrü **YILDIZ**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi, Seçkin, 1.Baskı, Ankara, 2004.

İnternet Kaynakları

www.kgm.adalet.gov.tr/turkticaretkanunutasarisi.htm

www.kazanci.com.tr